

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAC. PRI NB KRANJ-OKOLICA
STEV. 624-»T«-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Zveza Predsednik Tito nas je obiskal

Ogledal si je Kranj in njegove zanimivosti ter Gorenjski sejem

Dolgoletno prijateljstvo in tradicionalne vezi, ki družijo tri balkanske države, so dobili še formalno potrdilo. Jugoslavija, Grčija in Turčija so pretekli ponedeljek podpisale sporazum o zvezi, političnem sodelovanju in medsebojni pomoči. Ta sporazum je prav gotovo listina, ki zagotavlja, da bo v tem delu sveta vladal mir in, da se bo prijateljsko sodelovanje še bolj poglobilo in razvijalo.

V svojem uvodu listine o sporazumu vse tri države izjavljajo svojo privrženost Ustanovni listini Organizacije združenih narodov in mirnemu mednarodnemu sodelovanju. Prav gotovo šteje med najvažnejše člene drugi člen, ki govori o vojaškem in pravnem avtomatizmu. Po sporazumu bodo vse tri države v vojnem stanju s tisto državo, ki bi napadla eno izmed treh podpisnic balkanskega sporazuma. Vojno stanje smejo prekiniti samo po doseženem soglasju. Sporazum je ustanovil tudi novo telo — stalni svet Balkanske zveze, ki bo nadomestil dosedanjo konferenco zunanjih ministrov. Svet se bo sestajal najmanj dvakrat na leto ter bo veliko bolj učinkovit. Sesti člen je odraz politike, ki jo vodi naša država vsa zadnja leta do Evrope in do evropskih političnih in vojaških skupin. Ta člen jasno poudarja, da je mir nedeljiv in da bi vsaka napadalenost v kateremkoli delu Evrope ogrozila tudi mir v vsej Evropi. Vse tri države podpisnice izražajo popolno solidarnost z vsako morebitno žrtvijo napada.

Pogodba o zvezi je prinesla tudi to novost, da je veljavnost ankarskega sporazuma podaljšana od pet na dvajset let. Prav gotovo sodi v sklop elementov, ki dovoljujejo presojo o uspešnem poteku blejskih razgovorov tudi težnja zunanjih ministrov, da se pospeši ustanovitev balkanske posvetovalne skupščine, izražena s priporočili o temeljnih načelih, po katerih naj bi ta organ delal. Balkanska zveza je nedvomno učinkovit in pozitiven instrument kolektivne vojaške obrambe, ki na tem delu Evrope zagotavlja mir in prijateljsko sodelovanje.

Simpatije naših narodov do svojega vodje so nepopisne. V ljudski revoluciji je delil z nami gorje, sedaj pa hočemo, da vedno deli z nami radost, sadove tistih težkih dni, ko je 17 milijonov Jugoslovancev spoznalo me TITO. Vsi ga vabijo, naj jih obišče, a le redki so tako srečni, da se more odzvati njihovem vabilu. Toliko večja je naša radost, da nas je obiskal. Prav gotovo nisem edini, ki sem ga prvič videl, in če se mu javno zahvalim za njegov obisk v Kranju, posebno pa za izjavo o Gorenjskem sejmu, prav gotovo izražam željo vseh Kranjčanov.

Sejem je bil še skoro prazen, ko se je točno ob 8. uri zjutraj pripeljal predsednik republike Maršal TITO s soprogo Jovanka Broz v spremstvu predsednika ljudske skupščine LRS Miha Marinka, predsednika Izvršnega sveta LRS Borisa Kraigerja in generala Zečljaja. V preporu, ki je bil poln nemira in pričakovanja, ga je pozdravil predsednik LOMO Kranj tov. Vinko Hafner.

V spremstvu organizatorjev sejma so gostje s Titom na čelu stopili v razstveni prostor.

Tovariš Tito je takoj opazil kovano orodje iz Kamnika. Povprašal je po tem in onem ter vstopil v paviljon »Iskre«. Vse predmete si je ogledal z enako pozornostjo, ni pa skrival posebnega zanimanja za kovinsko stroko. Zlasti je poveljal izdelke kovinske zadruge »Niko« iz Zeleznikov. Večkrat je vprašal po ceni, drugje po surovinah in od kdaj razstavljeni predmet že izdelujejo. Nadvse zanimivo je bilo v paviljonu, kjer je Kozelj iz Ljubljane ponudil Titu svoje čevlje. Iznadljivost pa takaj V istem paviljonu je pri »Gorenjski« tovariš Tito naročil usnjeno šolsko torbo za vnuka Jožeta. Priznajmo, da ima Kranj redkokdaj take odjemalce! Tovariš Tito se je tudi zanimal za okusno izdelane zapravljičke. Prav tako pozornost si je tovariš Maršal ogledal kmetijske stroje in naprave ter semensko službo.

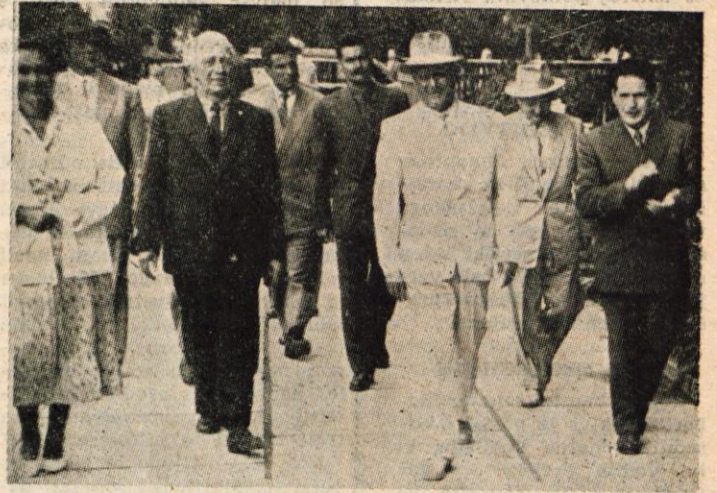
Ko je maršal s spremstvom stopil iz gimnazijskega poslopja, ga je burno pozdravila množica obiskovalcev sejma, ki se je medtem zbrala pred gimnazijo. V imenu kranjskih pionirjev je pozdravila maršala Tita

Saška Kozelj. Njeno opravičilo, češ naj ne zameri, da mu poklanjamo v pozdrav samo skromen šopek in Prešernove poezije, ker nismo vedeli, da pride, je bilo tako prisrčno, da jo je maršal tesno stisnil k sebi. Soprog Jovanka Broz pa je izročila šopek pionirka Majda. Na povabilo predsednika LOMO tovariša Hafnerja je sedel maršal s tov. Marinkom in tov. Kraigerjem za mizo. Vzdušje med razgovorom bi moral vsak sam doživeti: Titov prisrčen smehljaj in njegovo prizadevanje, da bi bil pogovor čim bolj slovenski, je bilo tako domače in prisrčno, da ga ni moč opisati.

Gorenjski sejem je tovariš Tito zelo pohvalil. Meni, da kaže sejem izreden gospodarski napredek za to razmeroma majhno področje Slovenije, in da daje zaradi dobre kvalitete izdelkov, ugodne perspektive za razvoj. Grajal pa je podjetja, ki se sejma niso udeležila, med njimi »Titan« iz Kamnika, »Plamen« iz Kroke, »Verigo« iz Lesc, »Puškarno« iz Kranja, »Induplika« iz Jarš in druge.

V turističnem paviljonu je maršal Tito z velikim zanimanjem ogledoval slikovni material, ki lepo ponazarja Gorenjsko pokrajino. Predvsem pa mu je ugajal pogled skozi okno na Kranj. Soprog Jovanka je pohvalila kvalitetno ureditev turistične razstave in dejala je, da iz nje resnično diha čisti gorenjski zrak in pokrajina v vsej svoji lepoti.

S tovarišem Hafnerjem se je tovariš maršal razgovarjal tudi o gorenjskih komunah in potrebah Kranja. Na zaključku je obiskal tudi Prešernov gaj. Roko na srce, Kranjčani, in priznajmo, da ne bi bilo potrebno, da nas šele tovariš Tito opozori na preskromno urejen Prešernov spomenik! Prav gotovo ždi spomenik preveč zapuščen in neopazen ob stezi.

Predsednik Tito s svojim spremstvom ob prihodu na sejem

5 minut po telefonu

Razgovor s predsednikom občine v Radomljah tov. Ivanom Semenom

Radomlje so daleč od Kranja, vendar seže naš glas tudi do tja. Iz razgovora s predsednikom občinskega ljudskega odbora smo posneli, da tudi tamkaj pridno delajo... Pa pustimo besedo tov. predsedniku:

V Radomljah smo končno dogradili kulturni dom, ki ga bodo prav gotovo obiskovali vsi občani. Stal nas je približno 19 milijonov dinarjev, vendar je v to vsoto vštetu prostovoljno delo, prispevki podjetij v materialu in denarju ter dotacije. Poleg tega smo pričeli lani graditi tudi nov železobetonski most, ki je bil letos že izročen svojemu namenu. Za nov most, ki pelje preko Kamniške Bistrice, smo porabili 20 milijonov dinarjev. Ze lani pa smo dokončali gradnjo novega lesenega mostu, prav tako preko Bistrice, ki nas je stal 1,5 milijona dinarjev. Most stoji pri vasi Homec in je bila njegova gradnja zaradi prometa zelo potrebna.

Lansko leto tudi na šole nismo pozabili. Šole v Homcu, Radomljah in Rovah so skupaj prejele 1 milijon 420 tisoč dinarjev za adaptacijo. Denar so porabili za ureditev fasad, pleskanje in za odstranitev lesne gobe, ki se

je v nekaterih prostorih pojavila. Seveda pa so opravili tudi vsa manjša, vendar nujna dela pri šolah. Zelo potrebno je bilo zamenjati električni vod v vaseh Radomlje in Homec, Kolvec pa je bil sploh prvič elektrificiran. Vod je bil tako zastarel, da ni bil več za nobeno rabo ter smo ga morali zamenjati. Sedaj pa je razsvetljava zopet v redu in občani so zadovoljni.

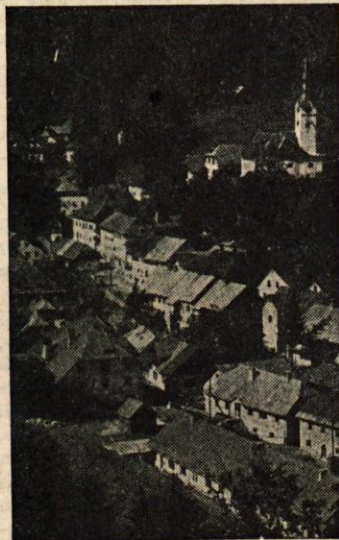
Letos bomo nadaljevali z gradnjo vodovoda, za katerega smo že lani porabili okoli 6 milijonov dinarjev. Pozornost pa bomo morali posvetiti cestam, ki so v precej slabem stanju ter jih bomo morali vsaj nekaj letos popraviti. Pričeli bomo graditi novo cesto proti vasi Ziče. Nekaj denarja bomo črpali iz gozdnega sklada, večino pa so že prispevali vaščani iz Zič sami. Tudi električno omrežje bomo v tem letu razširili in nabavili nov vod v Šmarci, Nožičah in Homcu.

Kropa je praznovala

Prof. Franjo Baš, ing. Stanko Bloudek in heroj Dežman častni občani Kroke

Trinajst let je poteklo od tedaj, ko so na planini Vodice ustanovili Cankarjev bataljon. Nič manj kot dvajset zavednih Kroparjev je tedaj odšlo v partizane. Ta dan so si občani izbrali za svoj občinski praznik, ki so ga preteklo soboto in ne-

so se občinski odborniki in gostje podali na slavnostno sejo ljudskega odbora. Seji so prisostvovali tudi gostje iz Ljubljane, med njimi prof. Franjo Baš in inž. Stanko Bloudek. Po svojem govoru je predsednik občine izročil gostoma iz Ljubljane diplom častnih občanov Kroke. Prof. Franjo Baš in inž. Bloudek sta s svojim delom Kropi ogromno koristila, zato pa ju je občinski odbor sprejel za svoja častna občana. Prav tako je odbor sprejel za svojega častnega občana podpolkovnika narodnega heroja Tončka Dežmana, ki pa se zaradi zadržanosti slovesnosti ni mogel udeležiti.

Kropa

deljo nadvse slovesno praznovali.

V ta star partizanski kraj, ki je bil skoraj ves čas okupacije osvobojen, so te dni prihiti stari borci in aktivisti, ki so tolikokrat tukaj našli svoj drugi dom. Celo iz Selške doline so občani prihiti pozdravit Kroparje. Staro partizansko prijateljstvo in tovarišstvo je zopet združilo stare borce, tokrat pri proslavljanju praznika.

V nedeljo zjutraj je vreme zelo slabo kazalo, vendar ni kazilo dobre volje domačinov in gostov. Slovesno razpeloženje je zajelo prav vsako hišo. Nedeljske prireditve so se pričele s prikazom obrambe Kroke pred sovražnim napadom. Borba med napadalci in branilci je potekala približno tako, kot je bilo leta 1944, ko so domobranci na vsak način hoteli zasesti trg. Po končanem prikazu je predsednik občinskega odbora tov. Ludvik Smitsek prejel raport vodje partizanskih patrolj. Zatem

Obtožujemo! - Slovesno odkritje spomenika internirancem pod Ljubeljem

Ze ves prejšnji teden so se vršile številne prireditve in proslave v okviru praznovanja občinskega praznika v Trziču, dokler niso v nedeljo dosegle svoj višek z odkritjem edinstvenega spomenika žrtvam koncentracijskega taborišča pod Ljubeljem, katerega je odkril in predal v varstvo mestni občini Trzič predstavnik glavnega odbora Zveze borcev tov. Tomo Breje.

Zadnje nedeljo navsezgodaj je bilo v Trziču zelo živahno, čedalje več ljudi se je zbiralo na Trgu svobode, kjer je številno prebivalstvo čakalo na kamione, da bi jih prepeljali na Ljubelje. Vse to je trajalo do enajste ure, ko se je pri spomeniku zbralo okoli 2.000 ljudi, največ domačinov. Med številnim prebivalstvom so bili tudi podpredsednik Ljudske skupščine LRS Ferdo Kozak, član izvršnega sveta LRS Boris Ziherl, predsednik Slovenske Akademije Znanosti in Umetnosti Josip Vidmar, predsednik republiškega Zbora proizvajalcev Slovenije Mavricij Bore, sekretar Izvršnega sveta LRS Boris Kojčančič, odpravnik poslov francoske ambasade v Beogradu g. Burin des Roziers, podpredsednik OLO Kranj Dušan Horjak, predsednik LOMO Kranj Vinko Hafner in številni drugi gostje in predstavniki množičnih in političnih organizacij.

SPREJEM PATRULJ

Ko je trziška godba na pihala z budnico naznanila prebivalstvu, da se pričinja zadnji dan najslavesnejših proslav občinskega praznika, so se začeli zbirati na Trgu svobode pred poslopjem občinskega ljudskega odbora stari borci in prebivalstvo, da bi dočakali partizanske patrolje, ki so prišle iz Leš, Kovorja, Putehofa, izpod Storžiča in ostalih predelov Trziča. Kmalu po sedmi uri so patrolje prikoralake na trg, kjer je vodja tovariš Stucin raportiral predsedniku LOMO Trziči.

Nato so patrolje skupno s prebivalstvom odšle na pokopališče, na Čeglišce in v predlinico, kjer so položili na grobove padlih borcev in aktivistov številne vence množičnih in gospodarskih organizacij. Ob tej

priložnosti je tudi pevski zbor DPD »Svoboda« Trzič zapel nekaj žalostink. Vence pa je položila patrolja, ki je prišla izpod Storžiča tudi na mestu, kjer so 5. avgusta padle prve žrtve pod Storžičem.

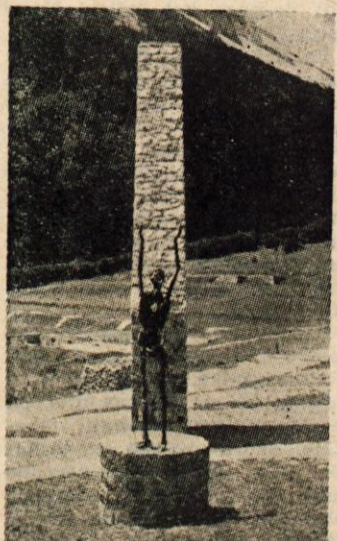
SLAVNOSTNA SEJA

V času, ko so se ljudje zbirali pred spomenikom in ogledovali ostanke koncentracijskega taborišča, je imel ljud. odbor mestne občine v novo odprtem gostišču slavnostno sejo, kateri so prisostvovali številni gostje, — med njimi tudi zvezni poslanec kranjskega okraja tovariš Boris Ziherl, tovariš Mavricij Bore ter predstavniki okrajnih organizacij Zveze borcev in Socialistične zveze delovnega ljudstva.

V kratkem referatu je predsednik LOMO tovariš Cerar orisal razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v Trziču in okolici in med drugim dejal:

5. avgust, oziroma čas pred in po njem je postal mejnik osrednjega množičnega gibanja enot narodno-osvobodilne vojske na območju naše občine. To je dan, ki pomeni prelomnico nad omahovanjem tistih maloštevilnih ljudi, ki so se dvomili v svoje lastne sposobnosti in v uspehe narodnoosvobodilnega gibanja. Ta dan je bil začetek oborožene vstaje mesta Trziča in njegove okolice.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Središče monumentalnega spomenika na Ljubelju

Iz vsebine

- OKNO V SVET
- * Praznik v Predosljah
- * NAJSTRAŠNEJŠA JE MRTVIH PROPAGANDA
- * HEROJ STANE ŽAGAR
- * Obisk v »Janini«
- * Gospodinjski biro
- * POGLED V VSEMIRJE
- * Zanimivosti
- * Sport - Sport - Sport
- * Podlistek
- * Objave

NEREDI V GUATEMALI

Pretekli teden so v Guatemali ponovno izbruhnili neredi, ki pa so jih kmalu zadušili. Sedaj so jih povzročili privrženci prejšnjega predsednika Arbenza. Zavzeti so nameravali letališče, ki je le nekaj kilometrov oddaljeno od glavnega mesta. Oborožene sile vojaške junte pa so upor preprečile. Prav tako so v Guatemali izbruhnile študentske stavke. Predsednik vojaške junte je še zmeraj polkovnik Armaz, vendar pravijo, da se je njegova moč občutno zmanjšala.

TRŽAŠKO VPRAŠANJE
PRED UREDITVIJO

Kakor poroča Jugopress, so dani vsi pogoji za skorajšnje ureditev tržaškega vprašanja, ki naj bi nadomestila anglo-ameriški sklep od 8. oktobra 1953. Zelo verjetno je, da bo tržaško vprašanje iznenada urejeno.

SE O MCCARTHYJU

Republikanski senator Robert Watkins je postal predsednik senatne komisije, ki bo vodila preiskavo o Mc Carthyju. Ta komisija bo odločila, ali naj proslulega senatorja senat obsodi, kakor je namreč predlagal republikanski senator Flanders.

TAJINSTVENI OBISK

Sovjetski veleposlanik v Washingtonu Zarubin, je obiskal ameriško zunanje ministrstvo, vendar tamkaj nočejo ničesar povedati, o čem so se razgovarjali.

BEVAN PREKLICAL
KANDIDATURO

Vodja levega krila laburistov Bevan je uradno preklical svojo kandidaturu na eno izmed mest v izvršnem odboru stranke, ki je pridržano za predstavnika krajevnih laburističnih sekcij. Potemtakem od septembra dalje Bevan ne bo več član izvršnega odbora.

ARETACIJE NA ČESKEM

Češkoslovaška časopisna agencija poroča, da so na Češkoslovaškem, kakor so izjavili na notranjem ministrstvu, pred dnevi prijeli več desetih agentov neke zahodnonemške vohunske organizacije, ki je skušala na Češkem ustvariti vohunsko mrežo.

VELIKE DEMONSTRACIJE

V maroškem pristanišču Lyautey so ponovno izbruhnile velike demonstracije. Policija in vojska sta moralno uporabiti orožje, da sta demonstrante razgnali. Pri tem je bilo več oseb težje in lažje ranjenih.

Uspešen zaključek sejma

38.000 obiskovalcev - Nad 200 milijonov sklenjenih pogodb

Letošnji četrti Gorenjski sejem je za nami. Kot običajno se ob takih priložnostih analizirajo uspehi in napake, pomanjkljivosti in podobno.

V današnjem članku bi se najprej zadržali pri uspehih sejma. Moramo reči, da je sejem letos v vsakem oziru prav dobro uspel, enakega mnenja pa so tudi številni razstavljalci, ki so nadvse zadovoljni odšli s sejma. Z nad 200 sklenjenih pogodb neposredno na sejmu in za okoli 120 milijonov med tem časom prodanega blaga v tovarnah nam dokazujejo našo trditve.

Najbolj so se seveda odrezali tekstilci, ki so prodali za okoli 105 milijonov dinarjev blaga. Lahko bi ga pa seveda še neprimerno več, če bi ga imeli toliko na razpolago. Kovinska in usnjarska industrija sta tudi lahko kar zadovoljni. Seveda bi tudi te tovarne lahko prodale neprimerno več, če bi imele zadostne proizvodne zmogljivosti, kajti povpraševanje za temi izdelki je bilo precejšnje. »Tiki« iz Ljubljane bi lahko ob večji iznajdljivosti prodal neprimerno več, ravnotako pa tudi »Niko« iz Zeleznikov.

Prav dobro se je odrezala »Alka« iz Dupelja, ki je sorazmerno majhen obrat, prodala pa je za več kot 16 milijonov dinarjev čevljev. Na sejmu se je tako preskrbela z delom za najmanj 3 mesece. Tudi »Planika« in pa »Standard« sta precej prodala. Vsi obrtniki, ki so razstavljali pohištvo, so ga tudi večinoma prodali, zelo zadovoljna pa je predvsem »Roleta«, ki bi lahko še več prodala. Mislimo bi treba vsekakor na razvoj tega mnogo obetajočega mladega podjetja.

Zivilska industrija je prav tako lahko zadovoljna. Podjetje »Vino« Kranj, ki je imelo ves čas razstave tudi vinsko poizkušnjo, se je prav dobro uveljavilo in močno izpodrinilo svojo konkurenco.

Na sejmu pa je bilo tudi ne-

kaj pomanjkljivosti. Razen tistih, ki smo jih navedli že v prejšnji številki našega lista, bi še povedali prirediteljem, da se bodo v bodoče morali resneje spoprijeti z organiziranjem učinkovitejše propagande. Treba bo žrtvovati nekaj več sredstev v te namene, saj je znano, da se tako naložen denar kaj dobro in hitro obrestuje.

Gorenjski sejem je vsakoletna gospodarska prireditve, za-

radi tega vsekakor ne bi bilo napak prihodnje leto navesti, da bo prihodnji Gorenjski sejem že peti po vrsti. To bi mu dalo na vsak način še večji pomen.

Brez dvoma je letošnji Gorenjski sejem uspel, pričakujemo pa, da se bo v bodoče še bolj uveljavil, za kar pa bodo potrebni nemajhnji naporji tako prirediteljev kot posameznih razstavljalcev.

O praznovanju v Predosljah

Pester prikaz kulturne in društvene dejavnosti

Vsokogar, ki ga je v nedeljo zanesla pot na Kokrico, v Predoslje ali v Britof, so opozorili številni mlaji, zastave in cvetje na velik praznik, ki so ga slavili predoseljski občani. To je bil njihov prvi občinski dan

Praznovanje se je pričelo že v soboto zvečer z dramatičnim prikazom dogodkov iz leta 1941. Zatem so predvajali jugoslovanski film »Rdeči cvet«, nakar so se občani zbrali ob kresu.

V nedeljo dopoldne so odkrili

sodelovali borci na konjih, pionirji, člani Socialistične zveze, strelska družina, gasilci iz Britofa, Predoselj in Suhe, KZ Kokrica, fizikturni aktiv, delovni kolektiv Opekarne Bobovk in tovarne rastlinskih olj Britof, narodne noše itd. itd.

V Predosljah je sprejel sredo velika množica domačinov in nekaj tujih gostov na častni tribunli. Med njimi so bili narodni heroji tovarišica Mira Svetina, Franc Štefe-Miško, Luka Suhadolnik, tov. Toplak in drugi. Nato je sledilo slavnostno zborovanje, na katerem je govoril tudi tovariš Ivo Svetina in čestital prebivalstvu občine Predoslje k njegovim uspehom. Dejal je, da je najtežji čas vojne graditve socializma že za nami in da so proslave občinskih praznikov vstaje, ki spadajo v mozaik republiških in državnih praznikov vstaje, že znak stabilizacije naših razmer. Dalje je tovariš Svetina obrazložil tudi vzroke teh praznovanj, to je, da obujamo spomine na slavne dneve naše narodnoosvobodilne vojne in obenem pregledamo dosežene uspehe ter pripravimo načrte za uresničitev novih ciljev, ki jih imamo še pred seboj. Povedal je tudi nekaj besed o napredku v našem gospodarstvu in o uspehih zunanje in notranje politike naše države.

Ob zaključku zborovanja je tovariš Janko Štefe prebral resolucijo, ki so jo občani Predoselj ob prvem občinskem prazniku poslali maršalu Titu na Brdo. Tudi šopek cvetja so mu poklonili kot izraz svojih simpatij.

Razstava malih živali v Kranju

V dneh od 30. julija do 9. avgusta je bila v Kranju razstava malih živali, ki jo je priredilo Društvo rejcev malih živali. Razstava je bila kar dobro obiskana, čeprav je imela hudega tekmeča v Gorenjskem sejmu. Razstavni prostor je bil poln vsakovrstnih domačih in gozd-

tovariš Tomo Brejc. V svojem govoru je prav posebno poudaril, da je največja in najsvetejša dolžnost vseh naprednih narodov in naprednih ljudi, da delamo tako, da preprečimo v prihodnje ponovitev takih in podobnih zločinskih početij.

Tudi predstavnik francoske delegacije internirancev, ki so prisostvovali tej žalni svečanosti, Barbier-Jean, je v svojem govoru, v katerem se je spominjal grozodejstev in mučenja v taborišču, dejal, da so vsi interniranci, med katerimi je bilo največ Francozov, dolžni globoko zahvalo vsemu prebivalstvu Tržiča, ki nam je nesebično pomagalo v takratnih težkih dneh, da so lahko preživeli trpljenje. Se prav posebno pa se moramo zahvaliti hrabrim partizanom, ki so nas osvobodili izpod nacističnega jarma.

Veseli smo, da lahko danes ponovno ugotovimo, da je francosko-jugoslovansko prijateljstvo na isti višini kot pred 10 leti.

Po končanih govorih je godba na pihala odigrala nekaj žalostink, pevski zbor iz Tržiča pa je zapel nekaj žalnih pesmi.

Še pozno v popoldanskih urah pa so potekali nadvse prisrčni razgovori med preživeli francoskimi interniranci in našimi ljudmi, ki so bili bodisi interniranci, ali pa so internirancem na kakršnokoli način pomagali.

Iz Domžal

V nedeljo 8. avgusta so domažalski gasilci proslavljali svoj praznik. Popoldne so se zbrali na Glavnem trgu vsi gasilci in številni prebivalci, ki so prisostvovali razvitju prapora. Svečanost je bila prav prisrčna.

Po proslavi se je razvila po Domžalah povorka. Sprejaj so korakali gasilci in narodne noše na konjih; za njimi cela vrsta gasilskih praporov, nato pa otroci in odrasli.

V zadnji številki smo v članku »Ob 70-letnici domažalske godbe zapisali, da bo proslava od 9. do 15. avgusta. Pripravljali odbor za proslavo pa se je odločil, da bo proslavo združil z občinskim praznikom od 29. avgusta do 5. septembra!

Sprevodu so se priključili tudi fantje in dekleta v narodnih nošah

vstaje, ki je potekel kot ena sama zanimiva revija vsestranske delavnosti prebivalstva. — Nanj so se občani res skrbno pripravili.

spominski plošči dvema prvobornca: v Britofu Andreja Kmetu, na Kokrici pa Francu Mraku. Pri obeh slovesnostih se je zbrala precejšnja množica ljudi. Sodelovala je godba in Prešernov pevski zbor iz Kranja. Na Kokrici je ob odkritju plošče govoril republiški poslanec tov. Ivo Svetina, v Britofu pa tovariš Suhadolnik. V sprevedih so občani in gostje odšli še na pokopališči v Britof in Predoslje, kjer so položili vence na grobove padlih revolucionarjev in spomin nanju še enkrat počastili.

Popoldanski del slavja je bil zelo pester. Ob enih je krenil dolg in veličasten sprevod konjenikov, voz in avtomobilov iz Predoselj mimo Kokrice do Kranja, odtod v Britof in nazaj v Predoslje. Z njim so pripravili občani pravo presenečenje. Na okrašenih vozovih so prikazali delovne uspehe na vseh področjih njihovega marljivega udejstvovanja. V sprevedu so

Glas naših bralcev Velika „hitrost“

V Kranju je zelo koristna ustanova za popraviljanje čevljev, ki sicer nima prav slovenskega imena. Gre namreč za »Brzopopraviljalnico čevljev« na Savskem bregu.

Ze pred več kot štirinajstimi dnevi sem prinesel čevlje v popravilo, računajoč da mi ga bodo popravili če že ne v dveh, treh dneh, pa vsaj v enem tednu. Toda močno sem se zmotil.

Skoraj vsak dan sem hodil in spraševal, ali so čevlji že go-

tovi ali ne in kdaj lahko pridem ponje.

Popraviljalnica se sicer nahaja v precej nerodnem položaju, ker del obrata ravno selijo in se je zaradi tega delo tudi deloma zamudilo. Toda z nekaj več iznajdljivosti in pa predvsem živahnosti bi tudi te objektivne težave lahko odstranili, kajti sedanje delo ni ravno v skladu z naslovom, ki ga popraviljalnica ima. Če pa ne morejo drugače, naj pa spremene napis, tako se vsaj ljudje ne bodo razburjali.

najbolj primerno za sprejem borbe. Zenskam je ukazal, naj se skrijejo pod bližnjo pečino, kamor je računal, da Nemcev ne bo.

Prišlo je do srečanja in boj se je začel. Prvi streli so padli z obeh strani. Tudi Gregorčič, ki je bil s svojim šotorom na drugi strani, je že zbral nekaj borcev in šel v strelski liniji proti smeri pokanja. Nihče od borcev ni čutil strahu zaradi napada Nemcev. Pokalo je na vse strani in Možaklja je doživela boj, ki bo ostal vedno zapisan v zgodovini jeseniškega kovanja.

Nekatere je pričelo motiti pokanje za hrbtom. Toda Jože Gregorčič, vaje borb v Španiji, je hitro pojasnil, da so to »dumdumke«, ki počijo tudi takrat, ko zadenejo cilj.

Zenske so med tem iskale zavetje pod pečino. Polegle so kar v travo. Med potjo so srečale še Ferda Korena in Viktorja Arzenška, ki sta nesla spravilo svojo opremo in radioaparata. Povedala sta, da je bilo njihovo taborišče že napadeno. Odšla sta v svojo smer.

Tudi Alfonz Oblak je skušal po prvem pokanju pomagati na svoj način. Prepričan, da Gregorčič še ničesar ne ve o napadu, je stekel do njegovega šotora: Bil je precej naglušen in Nemec bi ga lahko prijel za vrat. Toda čutil je dolžnost in na to ni niti pomislil. Ni še pretekel 20 korakov, ko je zagledal pred seboj Nemca brez čelade na glavi, ki mu je z revolverjem v rokah klical: »Halt

Banditen!». Hitro, kolikor so mu dale sile, je skočil v bližnji jarek in gestapovec ga je zadel le v klobuk. Ker ni mogel obvestiti Gregorčiča, je poskusil obvestiti Finžgarja, ki je bil na drugem robu taborišča s šotorom. Toda ni še prišel do taborišča, ko je zagledal nove ovire, Nemce s hrbtom obrnjene proti njemu. Njihove puške so merile v taborišče, ki je pa bilo že izpraznjeno. Potuhnil se je v grmovje in se odločil, da bo tu počakal konca, pa naj že pride kar hoče. Iz bližnjega taborišča je zaslišal govorjenje Nemcev in razbijanje loncev.

Medtem ko je tako čakal in poslušal, je zaslišal, da so Nemci postali na nekaj pozorni in so se opominjali med seboj. In res ni minilo nekaj sekund, ko so zaropotali novi streli. Ni vedel kaj je bilo posledica tega streljanja, toda pozneje, ko je nevarnost minila, je lahko ugotovil, da sta padla v zasedo okoli taborišča Koren in Arzenšek.

Oblak je ležal tako še nekaj časa, ko je zaslišal novo govorico. Prislunil je in v mislih že videl nove Nemce. Šele ko ga je po imenu poklical Stane Kersnik, je se streznil in videl, da so se sovražniki medtem že umaknili.

Oddahnil se je in se odpravil v ostalimi v taborišče. Našli so grozno sliko. V taborišču je bilo vse razdejano. Videli pa so še nekaj, kar jih je najbolj bolelno presenetilo. Pokrita z oledjami sta ležala v mlakah krvi Koren in Arzenšek. Nem-

cem ni zadostovalo, da so jih preresetali z brzostrelkami in pištolami, razmesarili so jima tudi obraze.

Toda niso se zadovoljili samo s tem. Lotili so se predmetov, ki so jih našli v taborišču. Razmetali so hrano. Moko so zmešali s prstjo, porcije prebodli z bajoneti, raztrgali so odejo, preluknjali lonce za kuhinjo in še nad nedolžno zobno krtačko so se znesli. Zlomili so jo na dva dela. Nemci so bili najbrže prepričani, da so na tak način naredili najbolj človekoljubno in kulturno delo, saj so na ta način onemogočili »banditom« nadaljnji obstoj.

Toda naleteli so na presenečenje, ko so se počutili najbolj varne.

Bili so prepričani, da so prišli v gnezdo skrivačev in na morebitni napad niso računali. Ob prvih streljih so iz oholih gospodarjev postali panični vojaki, ki niso vedeli, kam naj bežijo. Na hitro so naložili tudi padle, katerih število so skušali prikriti in le iz pripovedovanja nekaterih ljudi na Poljanah so partizani ugotovili, da so bili trije mrtvi, nekaj pa ranjenih.

Ko so se tako vračali mimo »Kamnite babe« nad Poljanami, so naleteli na novo presenečenje. Naenkrat je začelo pokati po njih. Skočili so v strelce in ko so nazadnje ugotovili, da imajo opraviti le z enim borcem, so se opogumili in pričeli streljati nazaj. Eden izmed njih ga je ranil v noge. Znesel so se nad njim in iz dokumentov

ugotovili, da je bil to Ivan Finžgar, ki jih je počakal v zasedi. Ko so ga ranjenega ujeli, so ga najprej odpeljali v Begunje, nato pa so ga čez nekaj tednov kot talca ustrelili v Nemčiji.

Nemci so tega dne doživeli kar tri močne udarce.

Cankarjeva četa je junaško prestala svoj ognjeni krst.

Ta dogodek je bil zanje tudi težka preizkušnja, saj je smrt dveh borcev in smrt najboljšega aktivista na vse težko vplivala. Ta dogodek pa je pokazal tudi ljudem v dolini, kako se bo treba boriti, da bodo Slovenci lahko postali nekoč svobodni narod.

Borci Cankarjeve čete pa so bili prepričani, da bo svobodna Možaklja postala partizanov nov dom. Zvečer so ob tabornem ognju zapeli stare borbene in proletarske pesmi.

Cankarjeva četa je v tem prvem spopadu dobila izkušnje, ki so ji ogromno koristile že čez nekaj dni, ko so jih močne nemške sile napadle na Jelovici, kjer so 5. avgusta že formirali Cankarjev bataljon, katerega komandir je postal Jože Gregorčič, komisar pa Ivan Bertonec.

Tudi tu niso Nemci dosegli nobenih uspehov, čeprav so razpolagali z več sto možmi vojske, policije in žandarmerije. Zavedali so se, da tu ne gre več za navadne skrivače, v tem so videli že pravi upor, ki ga je sprožila borba na Možaklji dne 1. avgusta. Ta dan bo zapisan z zlatici črkami v knjigo jeseniške zgodovine.

Ognjeni krst

Jesenjskih in javornjskih partizanov

Planota pred njimi se jim je kar naenkrat zazdelo nevarna. Brez povelja so se spustili v dir čez njo, toda niso bili še na drugi strani, ko so ob robu gozda že zagledali svetleče se nemške čelade. Nemci so jim kazali hrbte. Njihove zelene obleke so bile skoro neopazne.

Kersnik, Kavčič in Vovk so se že umirili in pričeli merit na Nemce, ki so čakali v zasedi. In da bi bili prvi strelj nanje res uspešni, so na štetje 1, 2, 3 vsi naenkrat ustrelili proti Svabom. Prvi Nemci so se zavalili po tleh. Preostali so pričeli bežati. To je bilo zanje presenečenje, ki ga niso pričakovali. Niso se znašli. Še novi streli so padli po njih, v tem pa je pričelo pokati tudi z nasprotni strani in videti je bilo, da je Nemcem tudi od tam nekdo skočil v hrbet. Pričeli so bežati. Nemci so prvič spoznali, da niso popolni gospodarji na tem delu Slovenije.

Toda kaj se je medtem zgodilo v taborišču, je bila za skupino še vedno uganka.

Po odhodu skupine, ki je odšla v akcijo v Moste, je ostalo v taborišču le nekaj borcev za stražo, kuhar in ženske, ki niso bile oborožene.

Nočna eksplozija v Mostah je tudi v taborišču nekatere zbu-

Razstava NOB v Tržiču

V času številnih proslav in prireditev v počastitev občin- skega praznika v Tržiču je bila otvorena tudi lepo urejena razstava Narodno-osvobodilne borbe Tržiča in njegovega okoliša.

Pri obhodu razstave je obiskovalec lahko videl in se seznanil s predvojnimi delovanjem partijske organizacije in voditeljev delavskega razreda v Tržiču, na čelu s sekretarjem Mestnega komiteja tov. Janežičem, ravno tako pa tudi razvoj samega narodnoosvobodilnega gibanja in delovanja partizanskih enot na območju Tržiča. Nadvse pretresljivi je tudi pogled na storžiške žrtve, ki so zaradi gnusnega izdajstva padle 5. avgusta pod Storžičem.

Razen tega je še precej strokovnega in propagandnega materiala. Najbolj zanimive so publikacije in brošure — glasila raznih čet, bataljonov, odredov, kurirjev, minerjev itd. Te brošure so bile skoraj vse ročno

izdelane in zato zelo preproste, vendar iz njih izžareva ljubezen do narodnoosvobodilnega gibanja.

Na razstavi je tudi poseben oddelek, posvečen francoskim internirancem, ki so bili v koncentracijskem taborišču na Ljubelju. Razstavljena so številna pisma in dopisnice, katere so Tržičani oddajali na pošti ter tako omogočili svojem internirancem, da so zvedeli za resnični položaj in stanje v taborišču.

Ob 200-letnici rojstva Jurija Vege

Letos je minilo dve sto let, odkar se je rodil slavni slovenski učenjak Jurij Vega, eden naših prvih znanstvenikov, doma v mali vasi moravške okolice, v Zagorici.

Jurij Vega je bil izredno bister fantič, izkazal se je zlasti kot matematik, ki je kasneje zrevolucioniral matematično vedo in so njegovi nauki, zlasti njegove logaritmčne tablice, znane in razširjene domala v sto izdajah po vsem svetu.

Vega se je odlikoval tudi kot topničarski strokovnjak, ki je postavil artilerijsko tehniko na povsem nove osnove in prav zato zmagal v mnogih bitkah. S tem si je priboril slavo in je tudi napredoval in dosegel celo najvišje odlikovanje: red Marije Terezije, ki je bil v takratni dobi določen le za ljudi iz najvišjih krogov. Vega je postal tako visok avstrijski oficir in bil povišan celo v baronski stan.

Da so si lastili Jurija Vege drugi narodi, razumemo danes še bolj, kakor takrat. Trdili so, da je po rodu Španec in so njegovi predniki pribežali v bojih za španski prestol v Avstrijo.

To trditve tujega, Slovencem sovražnega tiska, je ovrgel profesor Ljudevit Hauptmann, ki je proučeval uradne zapiske in se je mudil tudi več dni v Moravski dolini, kjer je na podlagi rojstne knjige ugotovil, da se je rodil Jurij Vega v Zagorici 23. marca 1754.

Profesor Hauptman pa je tudi ugotovil, da je več rodov Vegovih prednikov zapisanih v rojstnih knjigah in raznih urbarnih moravške doline ter s tem dokazal slovenski rod učnjaka Vege.

Prav pomembno pa je tudi posvetilo francoskih internirancev, ki so ga poslali vsemu prebivalstvu Tržiča ob osvoboditvi, v katerem se zahvaljujejo za vsestransko, nesebično in tovariško pomoč prebivalstva.

Razstavo si je med drugimi ogledal in z občudovanjem izjavil, da je zelo pretresljiva in dokumentirana, tudi Alliot Daniel iz Elisabethville-a, ki je preživel v taborišču nad eno leto in pol.

Letošnje dvestoletnice Jurija Vege so se spomnili na več krajih naše domovine. Vegovo razstavo so priredili že februarja v Prešernovem kulturnem tednu v Litiji. Uvodno slovesnost je priredilo ljubljansko društvo matematikov in fizikov v marcu 1954. Krajevne svečanosti so bile tudi v Moravčah, skupne slavnosti pa v Zagorici, na kraju, kjer je stala nekoč Vegova rojstna hiša. Ta je bila uničena v času nemške

Letošnja nagrada učiteljem kranjskega okraja

Svet za prosveto in kulturo pri OLO Kranj je tudi letos nagradil vse prosvetne delavce kranjskega okraja. Kako? Imeli so na izbiro izlete v Portorož, Kumrovec ali Logarsko dolino.

Mnogo se nas je odločilo za Portorož. Čez 80 nas je bilo. Nikoli ne bomo pozabili vseh lepote in užitkov, ki nam jih je zapustila ta ekskurzija. Veliko smo videli, kar nam bo med šolskim letom koristilo pri predavanju zemljepisja, zgodovine in prirodoznanja.

Spotoma smo si ogledali Skočjansko jamo, videli smo prelepe konje lipicance. V Kopru smo občudovali morje in starinske, zgodovinske stavbe. Portorož nas je sprejel v svoj prvovrstni hotel »Palace«, kjer so nam nudili najboljšo hrano, pljačo in prenočišča. Morje nas je zvalo h kopanju, z motornim čolnom smo obšli Piran in Izolo. Prelepo je bilo!

Dva dni je trajal izlet in vsi

Uspelo gostovanje

V minulem tednu je gostovala Svoboda Jesenice, ki ima priznano folklorno skupino, v Kazini na Bledu. Folkloristi so tamkaj zaplesali v pristnih narodnih nošah gorenjske, vojvodinske, bunjevačke in druge jugoslovanske narodne plesne, program pa so izpopolnili pevec moškega zbora in kvintet zabavnega orkestra istega društva. Gostje, ki so napolnili Kazino, so dajali nastopajočim priznanje in kar niso mogli verjeti, da so to jeseniški železarji.

okupacije, ko so fašistični nasilniki vdrli v vas in jo 24. avgusta zažgali. Sedanji lastnik doma France Pokovec je rešil le spominsko ploščo. Na kraju nekdanjega Vegovega rojstnega doma stoji danes obnovljena domačija.

Mladinska knjiga je za dvestoletnico Vegovega rojstva pripravila posebno knjigo, ki naj približa slavnega gorenjskega rojaka vseh slovenski mladini. Jože Zupančič

veseli, prežeti lepote in vtisov, smo sedli v avto, ki nas je po kraških vaseh, mimo Postojne, kjer smo imeli zadnjo zakusko, mimo Cankarjeve Vrhnike in bele Ljubljane pripeljal zopet v Loko, ki je bila tudi izhodišče potovanja.

Udeleženci tega izleta smo hvaležni OLO Kranj za ta velikodušni dar.

Jg.

Iz Cerklj

Preteklo soboto in nedeljo so imeli v Cerkljah prav lepo kulturno slavnost. Tamkajšnja godba na pihala je namreč slavila svojo 30-letnico. Za ta svoj jubilej so godbeniki pripravili v soboto zvečer koncert. Žal je bil le slabo obiskan. Godba se je poslušalcem predstavila z nekaterimi kar težkimi skladbami, ki so jih zadovoljivo izvajali. Vsekakor zaslužijo vse priznanje za trud, ki ga vlagajo v svoje delo.

„Da uresničil davne bi sanje, boj je izbral...“

Ko omenjamo praznik kroparskega ljudstva in njegovo borbo za svobodo, ne moremo mimo imena Staneta Zagarja, ki je bil duša uporniškega gibanja in je za lepo bodočnost naših narodov žrtvoval tudi svoje življenje. Spomin nanj in na njegovo hrabro revolucionarno dejanje ne bo med ljudstvom nikdar ugasnil in posebno Dobravčani se bodo vedno s ponosom spominjali tega legendarnega junaka narodnoosvobodilnega boja na Gorenjskem.

Stane Zagar je bil rojen 1895. leta na Zagi pri Čer tudi odrasle. On sam, njegova žena in sinova ter njegove hčerke so organizirale mihadanes vzor vsem mladinskim organizacijam na Gorenjskem. Zagar je s pomočjo partijske celice, ki jo je organiziral ilegalno 1931. leta, razširjal napredno časopisje in revije in v zadnjih letih pred II. svetovno vojno vršil protifašistično propagando. Zandarji sa ga zaradi tega preganjali in protiljudska oblast mu je pozimi 1939. leta odpovedala službo in ga skupno s šestčlansko družino vrgla na cesto.

Vendar se je Stane Zagar v najtežjih dneh vrnil spet na Gorenjsko. 17. julija 1941. je prišel kot član Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet v Ljubljano na Jelovico. Tokrat so Nemci že popisali prebivalstvo in pripravljali izselitev Gorenjcev v Slezijo in Srbijo, Stane Zagar je 17. julija 1941 sklical konferenco gorenjskih partizanskih voditeljev in aktivistov na obronkih Jelovice pod Malim Gregorjcem. Na tej konferenci je Zagar poudaril, da je edina rešitev slovenskega naroda v borbi, zato je pozval ljudstvo k oboroženi vstaji. Zagar je vodil prve gorenjske partizane v bojih na Jelovici 8. avgusta 1941, nato pa je začel organizirano pripravljati vstajo delovnega ljudstva proti tlačiteljem in izkoriščevalcem. Ko je spoznal, kako je jugoslovanska policija streljala in pretepala delavce, ki so si hoteli s stavkami izboljšati delovne pogoje, da bi lahko dostojno preživljali svoje družine, ko je videl, kako si vaški magnati prilaščajo kos za kosom kmečkem zemlje in potem pehajo družine malih kmetov v neizmerno bedo, se je njegova revolucionarnost še stopnjevala. Postal je partijski funkcionar in k njemu so prihajali po nasvete delavci z vse Gorenjske. Bodril jih je v najtežjih dneh, učil jih je sloge in jih navajal k izobraževanju. Svojo plodno dejavnost pa je razvil posebno na Dobravi in njeni okolici. Bil je vzoren pedagog in njegovi učenci danes s ponosom pripovedujejo, da so obiskovali Zagarjevo šolo, ki se je odlikovala po napredni smeri in demokratičnem vzgojnem postopku. Zagar je v

Heroj Stane Zagar

škemu delu, nato pa se je pridružil Komunistični partiji in je začel organizirano pripravljati vstajo delovnega ljudstva proti tlačiteljem in izkoriščevalcem. Ko je spoznal, kako je jugoslovanska policija streljala in pretepala delavce, ki so si hoteli s stavkami izboljšati delovne pogoje, da bi lahko dostojno preživljali svoje družine, ko je videl, kako si vaški magnati prilaščajo kos za kosom kmečkem zemlje in potem pehajo družine malih kmetov v neizmerno bedo, se je njegova revolucionarnost še stopnjevala. Postal je partijski funkcionar in k njemu so prihajali po nasvete delavci z vse Gorenjske. Bodril jih je v najtežjih dneh, učil jih je sloge in jih navajal k izobraževanju. Svojo plodno dejavnost pa je razvil posebno na Dobravi in njeni okolici. Bil je vzoren pedagog in njegovi učenci danes s ponosom pripovedujejo, da so obiskovali Zagarjevo šolo, ki se je odlikovala po napredni smeri in demokratičnem vzgojnem postopku. Zagar je v

živel v borbi. Po osvoboditvi so Zagarjevo truplo prenesli na Dobravo in ga pokopali v skupen grob z njegovimi bojnimi tovariši v neposredni bližini šole, v kateri je pred vojno učil. Poleg njega ležita tudi sin Stanko, ki je herojsko padel spomladi 1942. leta v skalni duplini na Okroglem pri Kranju in hčerka Nada, ki je padla v borbah v Dalmaciji, ko je vodila skojevce na juriš. Dobravčani se danes, ko smo svobodni in se uresničujemo želje našega heroja Zagarja, vse bolj zavedamo njegovega duha in njegovih dejanj, zato nam bo ostal v trajnem spominu.

Uspela razstava

Razstava, ki so jo uredili v prostorih Metalurške šole, je bila na željo interesentov odprta ves minuli teden in je bila vsak dan izredno številno obiskana. Obiskovalci so dajali priznanje mojstrsko urejeni razstavi, ki prikazuje železarno in Jesenice v nekdanji, sedanji in bodoči sliki. Strokovnjak Miloš Magolič, po katerega konceptu je bila razstava urejena, zasluži polno priznanje. Kakor domačini, so dajali priznanje razstavi tudi številni tuji in visoki predstavniki ljudske oblasti, ki so si razstavo ogledali.

Ivan Križnar

„Najstrašnejša je mrtvih propaganda“

Koncentracijsko taborišče pod Ljubeljem je bil kraj, kjer so trpeli ljudje pod kruto in zločinskimi nacističnimi nasiljem, ki pa je v naši domovini le malo znano. Po trpljenju, mučenjih, nasilju, poniževanju in grozodejstvih se prav nič ne razlikuje od ostalih taborišč, katerih je bilo v zadnji vojni nemalo po vsej Evropi.

O življenju internirancev v taborišču, v katerem je bilo največ Francozov, Poljakov in le manjše število Slovencev, se žal bore malo ve. Interniranci so gradili predor pod Ljubeljem, ki naj bi predstavljal krajšo strateško povezavo z Balkanom in morjem.

Dolžnost tržiškega ljudskega odbora in prebivalcev, predvsem pa organizacije Zveze borcev bo, da bodo začeli temeljiteje zbirati in proučevati gradivo o tem taborišču.

Tudi mi bomo z današnjimi skromnimi, vendar značilnimi, sličicami iz življenja v taborišču skušali prikazati vse tisto trpljenje in nadčloveške napore, ki so jih morali ljudje pretrpeti pod nacističnim nasiljem.

INTERNIRANEC - IGRAČKA

Interniranci so kopali jarek okoli taborišča, seveda pod močno stražo SS-ovskih rabljev. Le-ti so se pri tem dolgočasili, ker razen priganjanja k delu niso imeli drugega opravila.

Tako se je eden izmed čuvajev, ki je sedel na bližnjem štoru, začel kratkočasiti s tem, da je obmetaval najbližjega interniranca s storžji. Interniranec je vse to nekaj časa mirno prenašal, nato pa je svojega čuvaja prebodel s pogledom polnima sovraštvu. SS-ovca pa je ta pogled silno razburil. Razjarjen je skočil nanj, ga udaril s puškinim kopitom in ga nato tako pretepel, da se je onesvestil.

Nekaj sličic iz življenja internirancev v taborišču pod Ljubeljem - po pripovedovanju Janka Tišlerja

Sovražen pogled na »nadčloveka« je drago plačal.

LAKOTA

Ko je neki dan skupina internirancev zopet delala na novi cesti, so jim opoldan, kot po navadi, prinesli hrano v velikem kotlu. V brezbarvni vodi je tu in tam plaval tudi kak krompir ali list zelja.

Ko je bila hrana razdeljena, so se ljudje posedli po tleh ter sreballi juho s slastjo, čeprav je bila povsem neokusna in nezabljena. Da pa bi si kdo s tem potolažil silno lakoto, ni bilo niti misliti.

Po jedi so kotli ostali še nekaj časa na cesti. Kljub temu, da so bili prazni, so le zamikali nekega lačnega Francoza, ki jim je bil najbližji. Na robovih kotla je namreč opazil ostanke zelja. Lakota ga je premagala. Odločil se je. Počasi se je približal kotlu ter ga začel previdno lizati. Tisti hip ga je že opazil Nemeec. Skočil je nanj ter ga začel pretepati. Nato ga je odpeljal v taborišče, kjer je bil kaznovan za »predrznost« s 25 udarci z bikovko.

»JAZ BOM UBIT!«

Nekemu Poljaku, katerih je bilo tudi precej v taborišču, je po daljšem poniževanju in pretepanju le vzkipela kri tako, da je udaril svojega paznika SS-ovca z lopato.

To je bil vsekakor »višek predrznosti«. Takoj so ga prijeli in odpeljali v mučilnico, brez katere ni bilo nobeno nacistično taborišče. Tam so ga preteпали in mučili in ko so ga duševno in telesno strli, je moral hoditi ob vrstak postrojenih internirancev in venomer ponavljati besede: »Jaz bom ubit!«

To je vsekakor strašen primer psihološkega pritiska, ki ga

ostale internirance, — vendar brezuspešen poizkus, da bi strli njihovo moralo.

Seveda so Poljaka po končani ceremoniji takoj ubili.

MED KLASJEM JE TUDI LJULJKA

Na enem izmed mnogih sestankov s partizani so skupno skovali načrt o osvoboditvi internirancev in njihovem odhodu v partizane.

Vse je bilo natančno dogovorjeno. Interniranci bi morali pri odhodu na delo iznenada napasti straže ter se polastiti njihovega orožja. V istem času bi taborišče z obeh strani napadli partizani Kokrškega oddela in tako v odločilnem trenutku pomagali upornikom.

Načrt je bil dobro zasnovan, vendar je nekdo vse izdal in akcija ni uspela; Nemci pa so po vsem tem še bolj terorizirali in mučili uboge ljudi.

BOSI ČEZ KARAVANKE

Dne 24. avgusta 1941 so bili v Ljubnem streljani od Gestapa prvi talci radovljiškega okraja: Feliks Kavčič, Miha Stular, Jože Krivic, Anton Krivic in Anton Snedic. Domačinom so naznanili, da so bili tovariši streljani iz maščevanja za likvidiranega fašističnega sodelavca iz domačega kraja. Pet življenj so zahtevali rablji našega naroda za glavo domačega izdajalca. Pričačkvali so, da bodo s terorjem pognali našemu ljudstvu strah v srce, toda kruto so se zmotili. Mučeniška kri naših najzavednejših sinov je vzplamtela v upor in strnila ljudstvo v neuklonljivo herojsko silo, ki je po štirih letih borbe pometila z okupatorjem in domačimi izdajalci.

V spomin na te težke toda velike dni, bo občina Podnart

Niso padli zaman...

Pred prvim občinskim praznikom v Podnartu

praznovala prvi občinski praznik v dneh od 22. do 29. avgusta. V nedeljo 22. avgusta ob 15. uri se bo začelo slavje s spominsko svečanostjo padlim borcem na Ovsiašah. Na dan obletnice mučeniške smrti prvih talcev za svoj turnir soboto 28. avgusta. V nedeljo 29. avgusta bo ob 10. uri v Otočah vaja domačih in okoliških gasilcev, popoldne ob 15. uri pa v Ljubnem telovadni nastop domačega in okoliških društev »Partizana«. Po telovadnem nastopu bo zaključilo praznovanje ljudsko rajanje.

Vabimo vse zavedno domače in okoliško ljudstvo in vse tiste, ki jih vežejo spomini na čase osvobodilne borbe v naših partizanskih krajih, da se udeležijo našega praznovanja.

Gospodarske novice iz vse države

VEČJI PRIDELEK SENA

Na Hrvaškem bo letos pridelek sene mnogo večji kot lansko leto. Manjša količina in slabša kakovost sene bo le na zemljišču, ki je bilo dalj časa poplavljenno.

PORAST INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Zvezni zavod za statistiko je objavil, da znaša indeks industrijske proizvodnje v naši državi v prvih petih mesecih letošnjega leta 113. Narasčanje proizvodnje je vidno v skoraj vseh industrijskih panogah.

ZETEV NA HRVATSKEM

V vseh okrajih Hrvaške so že poželi ječmen, pšenice pa žanjejo. Kmetijski strokovniki menijo, da bo letošnji pridelek belih žit nekoliko pod povprečjem in za 15 do 20 odstotkov slabši kot lansko leto, medtem ko bo pridelek koruze zelo dober.

USPEŠEN POIZKUS PROIZVODNJE BOMBAŽA

V Baranji so letos prvič na vzornih parcelah posadili seme bombaževca. Kljub slabim vremenskim razmeram se bombaževca dobro razvija in bo letošnji pridelek zadovoljiv.

NOVA TOVARNA PARAFINA

Po enomesečnem poizkusnem obratovanju je pred dnevi začela obratovati v Bosanskem Brodu tovarna parafina. Obenem je začela delovati tudi naprava za predelavo nafte. Zmogljivost nove tovarne je okrog 900 ton parafina na leto.

NAŠLI SO NOVA NAHAJALIŠČA RUD

V vzhodni Hercegovini, v območju Trebinja, Nevesinja in Bičevca so odkrili nova nahajališča boksita, mangana, železove rude in premoga. Računajo, da so ta nahajališča zelo bogata. Strokovnjaki so mnenja, da znašajo rezerve boksita na tem območju več sto tisoč ton.

V Kranju bodo ustanovili gospodinjski biro

Iniciativni odbor Društva za napredno gospodinjstvo v Kranju, ki je začel delovati v preteklem mesecu, je sprejel med prvimi nalagami skrb za razbremenitev delovne žene.

V Kranju, kjer je posebno v tekstilnih tovarnah zaposlenih večina žena, silno pogrešamo takih ustanov in podjetij, ki bi razbremenila žene pri njihovih gospodinjskih poslih. Saj nimamo primernih kuhinj in menz, kjer bi se žene-delavke in njihove družine lahko primerno in poceni hranile, nimamo organizirane pomoči niti za najtežja gospodinjska dela, kot je pranje perila, čiščenje stanovanja itd.

Zato tako delo vzame zaposleni ženi ves njen prosti čas, posledica tega pa je ugotovitev, da žene dejansko ne morejo v pogledu političnega, kulturnega in splošnega razvoja v zadostni meri napredovati. Na drugi strani pa ugotavljamo veliko podhranjenost otrok in velik procent obolenj nasploh, kar je v veliki meri posledica neradne hrane posebno onih družin, kjer žena šele po delovnem času pripravljala hrano zase in za svojo družino. Zato v okviru društva že dela komisija, ki proučuje probleme družbene prehrane v Kranju, in bo na podlagi ugotovitev dejanskega stanja lahko dala ustrezne predloge Mestni občini.

Iniciativni odbor društva je tudi razpisal anketo o ustanovitvi gospodinjskega biroja v Kranju. Ta biro naj bi posredoval vsem zainteresiranim ženam vse vrste gospodinjskih opravil, kakor pranje in krpanje perila, čiščenje stanovanja, pomoč v primeru bolezni itd.

Anketa je pokazala, da je v Kranju tak biro prepotraben, saj je veliko število žena za to živo zainteresiranih. Na eni strani imamo žene, ki bi nujno rabile pomoč pri gospodinj-

stvu, ker jim čas ne dopušča, da bi same to v redu opravljale, na drugi strani pa žene, ki bi to delo želele sprejemati in tako z zaslužkom pri tem izboljšale položaj svoje družine.

Zato je naloga iniciativnega odbora društva, da se tak biro v Kranju čimprej ustanovi. To bo pa možno le s pomočjo Mestne občine, ki bo, upamo, z razumevanjem pomagala pri ustanovitvi.

V Ljubljani in Mariboru taki biroji že uspešno delujejo in upamo, da bo tudi v Kranju v najkrajšem času začel z delom.

Zdravi so se vrnili domov

Svet za zdravstvo in socialno politiko pri OLO Kranj je tudi letos poslal na letovanje večje število zdravstveno ogrožene mladine s področja kranjskega okraja. Izbira ogrožene mladine je bila to leto izredno dobra, o čemer se je pohvalno izrazila tudi dr. Lunačkova, ki je obiskala kolonijo na Sušaku. Otroci so bili pred odhodom dvakrat pregledani in sicer jih je najprej pregledal sektorski zdravnik, nato pa še okrajna

zdravnica, ne glede, kje so bili otroci doma. Okrajni ljudski odbor je za zdravstveno ogroženo mladino tudi letos prispeval precejšnjo vsoto denarja. Skupni stroški letovanja so znašali okoli 2,8 milijona dinarjev. Od tega zneska pa je samo OLO prispeval dobri dve tretjini, ostalo pa so dali starši otrok.

Skupno je odšlo v kolonijo 490 otrok. Dve izmeni po 145 otrok sta bili v Splitu, 144 otrok je bilo na Sušaku, v Lomu nad Trzicem pa je bilo dvakrat po 28 otrok, ki so bili potrebni višinskega zraka. Letovanje je v vseh kolonijah lepo in dobro uspelo. Hrana je bila izdatna in dobra. Edino prva izmena otrok na Sušaku je imela slabo vreme, vendar so se otroci kljub temu vidno popravili. Kolonije so bile na letovanju po 21 dni, vse pa je Svet za zdravstvo in socialno politiko stalno nadzoroval.

Pedagoško osebje je svoj nalogo zadovoljivo opravilo tako v Splitu, kakor v Lomu, le na Sušaku bi lahko otrokom nudilo malo več zabave in razvedrila, kajti tudi otroci ne morejo biti brez tega in to bi ped. vodje v tej koloniji morali vedeti. Na vsak način pa moramo pohvaliti zdravstveno osebje, ki je spremljalo naše najmlajše na okrevanje. Njih delo sicer ni bilo veliko, pač pa je bilo veliko drobnega in neopaznega dela. Z izredno ljubeznijo in skrbjo so posvetili svoj čas mladini.

Namen letošnjega letovanja zdravstveno ogrožene mladine je bil torej dozežen. Otroci so se vidno popravili. Pred odhodom domov so bili v kolonijah ponovno pregledani in zdravstveno osebje je lahko ugotovilo samo to, da so se otroci okrepiili.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

V „Janini“ sta smeh in zdravje doma

Cebljanje s prikupnega vrta dečjih jasi na Gašteju pri Kranju me je zvrabilo, da sem si zadnjič pobliže ogledala to ustanovo. Upravnik tovariš Sinkovec me je prijazno sprejel in mi rade volje pokazal vse kotičke ter mi povedal marsikaj zanimivega o življenju otročičev, katerih matere so med tednom po večini zaposlene v tovarnah.

Ze prvi pogled na nasmejane, okroglice obraze mi je povedal, da je mladi roj v „Janini“ res lepo preskrbljen. Osemnajst otrok se je pred kratkim vrnilo s tritedenskega letovanja v Lovranu. Ob morju so si lepo opomogli. Na vprašanje, če je bilo v Lovranu tudi kaj obolenj, mi je tovariš upravnik odgovoril, da ne. Prav vsi otroci so se vrnili čili in zdravi in starši so bili s tolikšno skrbnostjo uprave nadvse zadovoljni. Otroci so pridobili na teži in tudi počrneli so na vročem južnem soncu.

Kmalu po vrnitvi okrevancev iz „Janine“ je tudi uprava otroškega vrta v Kranju nameravala poslati svoje varovance na letovanje v Lovran. Dobili pa so odgovor, da se je tam razširil paratifus. Tovariš Sinkovec se je takoj nato odpravil tja, da bi se prepričal, kakšno je stanje. Ugotovil je, da ni tako hudo. Otroci niso zboleli za paratifusom, temveč za parotitisom, kar slovensko imenuje-

Kako bo Tržič porabil denarna sredstva

Verjetno ni občine, mesta ali okraja, ki bi imel dovolj denarnih sredstev, da bi zadostil svojim potrebam. Podobno je tudi v Tržiču, kjer ima mestna občina na razpolago le polovico denarja, kolikor bi ga potrebovala.

Toda kljub temu se v Tržiču lahko opazi precejšnja gradbeno razgibanost.

LOMO gradi na fabriki 6 štiristanovskih blokov, katere so začeli graditi julija lanskega leta in bodo predvidoma dograjeni in vseljivi že v jeseni. Za ta stanovanja bodo uporabili 43 milijonov dinarjev. Razen tega gradi tudi Bombažna predilnica in tkalnica za svoje delavstvo 4 štiristanovske bloke. Delo so zaradi nekaterih pomanjkljivosti začasno ustavili, vendar imajo najboljšo voljo z deli nadaljevati. Tudi tovarna obutve »Peko« gradi stanovanjski »trojček«.

Za elektrifikacijo okoliških vasi in samega mesta bodo u-

porabili 7 milijonov dinarjev. Grade 1 km visokonapetostnega daljnovoda. Tudi 1,5 km omrežja nizke napetosti bodo napeljali.

Razen teh del bodo letos tudi delali na reguliranju Mošenka v dolžini 300 m, za kar bodo uporabili 7 milijonov, regulirali pa bodo tudi Trziško Bistrico, kar bo stalo 4 milijone dinarjev. S tem v zvezi je tudi sanacija obstoječega vodovoda, ki je v načrtu.

Tako so že začeli s prvo fazo pri izgradnji vodovoda Hud Graben, (Visoče, Leše, kar bo stalo 3,5 milijonov dinarjev. Tudi del vodovoda Sv. Neže, Brezje, Hrušice, Hudo je v delu.

To so le skope številke, ki nam pa zgornjo govore o naporih občine, da bi čim več napravila za lepše življenje svojih občanov. Le delovne sile jim primanjkuje. Če bi ta problem lahko elastičneje reševali, bi dela dosti hitreje napredovala.

Gasilska pionirska kolonija v Medvodah

Gasilska zveza LRS je sprejela na svojem Kongresu na Bledu v letošnjem letu predlog, da bo posvetila čimveč pozornosti vzgoji mladega kadra, ki bo kasneje nadomestil nastale vrzeli v prostovoljnih gasilskih vrstah. V ta namen je organizirala v mesecu juliju dve pionirski koloniji v Medvodah, v katerih je zbrala najmlajše prijatelje gasilske organizacije. V dveh izmenah so se razvrstili pionirji iz vseh krajev Slovenije v starosti od 9.—14. leta. Prva kolonija (od 1. do 17. julija) je imela to smolo, da je bilo vreme precej nagajivo in so imeli pionirji le malo sonca za kopanje. Dnevni red je bil prilagojen tako, da so imeli mladi gasilci dovolj prostega časa za igre in drugo zabavo. Da bi z zabavnim delom združili tudi praktični del, zato so imeli pionirji redno vsak dan predavanja z teoretičnih poglavij gasilske službe. Predelali so pravilnik o gasilskih pionirjih, nekoliko gasilske taktike in pa spoznavanje gasilskega orodja in opreme. Še najbolj pa so bili veseli praktičnega dela in vežbanja z vedrovko. Vsakdo je rad poveljeval ali pa bil strojni oziroma napadalec. Mnogi so znali že prav večje upravljati z gasilskim orodjem. Največje veselje pa je bila vsem pionirjem mala motorna brigalna.

Vsako popoldne pa so pionirji izrabili priliko, da so si ogledali svojo bližnjo okolico. Napravili so izlet v Škofjo Loko in na Lubnik. Posebno doživljajo zanje je bil ogled filma »Rdeče nebo nad Montano« v Ljubljani. Ob tej priliki so si ogledali z ljubljanskega gradu mesto Ljubljano in njeno življenje. Najbolj živahni so bili na obisku pri gasilcih poklicne

gasilske čete v Mestnem domu. Prijazni tovariši so razkazali vse svoje orodje in jim tolmačili njihovo delovanje.

Da so gasilski pionirji res pravilno razumeli namen te kolonije, so pokazali pri zaključnih izpitih, katere so opravljali vsi pred odhodom na svoje domove. Pogumno in samozavestno so stopali pred izpitno komisijo ter odgovarjali na vprašanja o gasilski organizaciji, orodju in preventivni službi. V praktičnem delu pa je vsakdo pokazal sposobnost poveljevanja v desetini. Končne ocene so pokazale resnično zanimanje naših najmlajših gasilcev, saj je bilo nad 75% odličnih ocen.

Popoln uspeh kolonije mladih gasilskih pionirjev, ki je bila prva take vrste pri nas, je pokazal zaključek. Pionirji so izrekli vodstvu gasilske zveze LRS in vsem tovarišem, ki so se zavzeli za to kolonijo in jo vestno vodili, navdušeno priznanje in najtoplejšo zahvalo z željo, da bi se taka letovanja ponavljala tudi še v nadaljnjih letih. Z obljubo, da bodo pridobljeno znanje prenesli tudi na ostale tovariše, ki so ostali doma in z zavestjo, da so se utrdili v gasilski misli, so se mladi gasilski pionirji razšli na svoje domove.

Iz Kamnika

Zaradi lažjega in cenejšega vzdrževanja javne razsvetljave je mestni komunalni odbor dal namestiti na glavnem trgu šest fluorescenčnih svetilk. Zdej je konec srednjeveške idile v polmraku in središče mesta je razkošno razsvetljeno.

Službene objave OGZ Kranj

Objava štev. 13

Dolgovi PGD za Gasilski Vestnik

Gasilska zveza LRS nam je z dopisom poslala poimenski seznam dolžnikov gasilskega Vestnika. Nekaj društev dolguje za leto 1953, a druga za leto 1954. Pri tem pripominjamo, da so gotova društva za leto 1954 že plačala naročnino v znesku 150.— din, dolgujejo pa še doplačilo 50.— din za izvod. Vsem dolgujočim društvom naročamo, da do 30. avgusta poravnajo zaostalo naročnino, ker jih bomo sicer morali poimensko navesti v Gorenjskem gasilcu zaradi površnosti pri plačilu obveznosti.

Imamo pa še pet društev in to: Bukovica, Kokra, Predoslje, Lom in Trboje, ki dolgujejo naročnino še za prejšnja leta in vsled tega ne sprejemajo Vestnika. Tudi ta društva naj uredijo svoje obveznosti ter se vključijo kot redni naročniki »Gasilskega Vestnika«.

Podatki zaslužnih članov

Prostovoljnimi gasilskim društvom naročamo, da do konca septembra pošljejo poimenski seznam zaslužnih članov s točno navedbo njihovih zaslug in dejavnosti pred vojno, med NOB in po osvoboditvi.

Na pomoč!
Predsednik: Tvrđy Makso
Sekretar: v. z. Štefe Janko
Okr. poveljnik: Siling Joško

PGD Bitnje

je zelo poštvalno. Njegovi člani se zavedajo svojih dolžnosti in imajo orodje in opremo v redu in ga tudi skrbno čuvajo. Društvo je v pričetku leta sprejelo precejšnje naloge. Do danes je postavilo zidan sušilni stolp, ki je bil nujno potreben, saj so morali do sedaj sušiti cevi v raznih gospodar-

skih poslopih. Zele si tudi nabaviti gasilski avtomobil in pogajanja za nabavo so v teku. Se v letošnjem letu nameravajo zgraditi prepotrebni vodni bazen.

Kako delujejo gasilska društva v območju tržiškega kota

31. julija 1954 sta predsednik OGZ in vršilec dolžnosti sekretarja obiskala nekatera društva tržiškega okoliša. Ustavila sta se v Naklem, kjer sta si ogledala gasilski dom in na njegove prostore. Orodjarna je bila v najlepšem redu. Tudi soba, kjer so do nedavnega pod vodstvom gasilskega društva imeli postajo prve pomoči, je bila vzorno urejena. Za red in čistočo v gasilskem domu gre vse priznanje dolgoletnemu gospodarju tovarišu Cirilu Tomazinu.

V Podbrezjah imajo zelo neprimeren dom, ki je pravzaprav stara kmetijska hiša. Soba za gasilce ni ravno v najlepšem redu. Prav neprimerno pa je, da imajo v sejni sobi gasilcev spravljene bencin, ki bi lahko povzročil požar že ob najmanjši neprevidnosti. Potrebno je, da društvo najde primernejši prostor za shrambo bencina ali pa si zgradi betonsko shrambišče.

V Zeji Bistrici sta si omenjena tovariša ogledala novo zgrajeni gasilski dom, ki je vasi v okras in ima primerne prostore. Tudi v orodjarni, ki je začasno še v nekem gospodarskem poslopiju na vasi, vlada lep red. Pohvalo zaslužijo člani in tov. poveljnik, ker so se tako poštvalno lotili dela.

V Dupljah društvo izvršuje novo napravo za pranje cevi v gasilskem domu. Orodjarna seveda zato ni v takem stanju kot bi morala biti. Vsekakor pa je nujno, da je gasilski voz z opremo v stalni pripravljenosti,

ne oziraje se na druga dela v orodjarni. Pohvale vredno pa je, da gasilci iz Dupelj vzorno vzdržujejo dom in sproti popravljajo poslopje.

V Sebenjah nimajo gasilskega doma in orodje je shranjeno kar v bivši pekarni, ki nikakor ne odgovarja gasilskim potrebam. Priporočljivo bi bilo, da navežejo stike z LOMO Tržič, ki bo pomagal k ureditvi prostorov v nasproti stoječem neizkoriščenem gospodarskem poslopiju.

V Križah društvo pod vodstvom predsednika tov. Sitarja in poveljnika Kokalja dobro deluje. Za dom, opremo in vse prostore pa vzorno skrbi tovariš Valentin Zupan, ki je že 30 let gospodar društva. Škoda je le, da nekateri starejši člani stoji ob strani, namesto da bi aktivno delovali v korist ljudstva.

Se nekaj iz Selške doline

Ze v zadnjem »Glasu Gorenjske« je bilo podano delo gasilskih društev, vsled pomanjkanja prostora pa so bile nekatere ugotovitve izpuščene. Tako bi morali omeniti, da je v Selcih gospodarstvo v gasilskem domu na nizki stopnji. Pri ogledu doma cevi v orodjarni niso bile pravilno zvite in ne na svojih mestih, a tudi snaga v orodjarni ne more biti vzgled društva.

V Sorci so imeli dne 25. julija 1954 brigadno konferenco za društva iz Selške doline, katere so se udeležila vsa društva tega območja. Razpravljala so o tehničnem izboljšanju dela v društvih in pa o gospodarskih zadevah so se pogovorili. Po končani konferenci je bila izvedena nenapovedana praktična vaja za društvo Sorica. Opaziti je bilo razne pomanjkljivosti.

Ponovno svetujemo vsem društvom čimveč praktičnih vaj.

Pogled v vseмирje z radijskim očesom

ZANIMIVOSTI

Vsa klasična astronomska znanost od Galilea in Newtona pa vse do ere orjaških observatorijev današnjih dni temelji na uporabi svetlobnih instrumentov, teleskopov, s katerimi raziskuje široko vseмирje. Na svetlobi, ki prihaja od nebesnih teles, je človeštvo zgradilo vse svoje astronomske znanje. Svetlobni žarki so elektromagnetno valovanje kakor žarki gama (sevajo jih radioaktivne snovi), žarki X (rentgenski), ultravijolični, infrardeči (toplotni) žarki ali radijski valovi, le da imajo pač svojo določeno valovno dolžino. Fizika namreč uči, da so med posameznimi vrstami elektromagnetnega valovanja različne le v valovnih dolžinah.

Zato je razumljivo mišljenje znanstvenikov, da ni nobenega vzroka, da bi nebesna telesa oddajala le svetlobo, ne pa tudi drugih vrst elektromagnetnega valovanja kot osnovne oblike energije. Saj je znano, da obseva Sonce Zemljo tudi z nevidnimi žarki, n. pr. z ultravijoličastimi in infrardečimi. Za druge, od svetlobnih krajše žarke, je zemeljsko ozračje na veliko srečo živih bitij predebelo, tako nas ne dosežejo niti rentgenski, niti gama žarki. Plast ozračja okrog zemeljske oble propušta šele elektromagnetno valovanje večjih valovnih dolžin in to od 1 cm do 20 metrov, ki pade že v območje radijskih valov. In prav te vseмирske radijske valove bi astro-

Pred osmimi leti se je rodila nova znanost - radioastronomija, ki proučuje vseмирje na podlagi kozmičnih radijskih valov

mrežasto anteno v obliki nekakšnega odprtega dežnika. Na podlagi vseмирskih radijskih valov je izdelal celo karto Rimske ceste, kjer je našel mesta najmočnejšega sevanja.

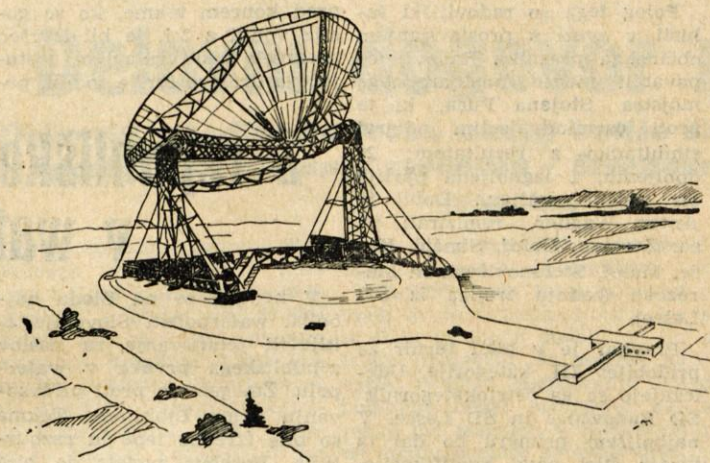
Čprav je prišla druga svetovna vojna in se je raziskovanje kozmičnih signalov moralo umakniti važnejšemu delu, so se strokovnjaki hote ali nehoti še vedno srečavali z radijskimi valovi iz vsemirja, kajti večkrat je kakšna radarska naprava odpovedala zvestobo zavezniškim oboroženim silam, posebno v času največje aktivnosti sonca, ob pojavu sončnih peg.

Ko se je vojna končala in je bilo že precej podatkov zbranih ter sestavljeno že nekaj aparatov, je več prej omenjenih strokovnjakov takoj nadaljevalo z raziskovanjem vseмирskih radijskih valov. Tako se je rodila nova znanost, znanost proučevanja sonca, planetov, zvezd in celotnega vsemirja na osnovi radijskih valov. Nova veda - radijska astronomija - je stara danes šele osem let.

Pionirji nove znanosti so morali sestaviti nove instrumente, ki naj bi koncentrirali in pojačali radijske valove, prejete

RADIJSKE ZVEZDE

Značilno je, da astronom na Zemlji ujame v svoj radioteleskop samo kozmične radijske valove z dolžino 1 cm do 20 m. Daljši valovi ne prodrejo do

2. Podoba novega, v vseh smereh gibljivega radijskega teleskopa, ki ga gradijo pri Jodrell Banku v Sheshiren, Anglija.

zemeljskega površja, ker se odbijajo na zunanji strani ionizirane (z elektriko nabite) plasti ozračja. Radijski aparat radioastronom je torej »uglašen« le na valovne dolžine od 1 cm do 20 m.

Prvotno so znanstveniki mislili, da prihajajo vsi vseмирski radijski signali iz Rimske ceste; oddajala naj bi jih posebna žarišča v medzvezdnih plinih med najgostejšimi zvezdnimi skupinami. Se do danes pa niso mogli kljub največjemu prizadevanju dokazati, da bi radijske valove pošiljala katerakoli dosedaj znana vidna zvezda razen dveh izjem. Potem je leta 1947 nek britanski radioastronom ujel s svojim predelanim radarskim sprejemnikom neko kolebajoče valovanje, prihajajoče iz smeri znanega ozvezdja Laboda, prav podobno tistemu, zaradi katerega trpite, kadar poslušate s svojim radijskim sprejemnikom kakšno oddaljeno postajo. Leto pozneje so isto potrdili z bolj natančno metodo raziskovanja znanstveniki v Avstraliji, prepričani, da kolebajoče valovanje oddaja nek točkast vir radijskih valov v tem ozvezdju. Se neko drugo žarišče radijskega sevanja so odkrili leta 1948, doslej je pa znanih že preko 200 primerov. Imenovali so jih radijske zvezde.

Dejali smo že, da radijske zvezde ne odgovarjajo nobenemu poznanemu nebesnemu telesu. Znani sta le ena, dve izjemi. Prvo predstavlja Sonce s svojim radijskim sevanjem, posebno močni ob aktivnosti, ko prenašajo preko oble znane sončne pege. Druga je zanimiva meglenica Crab Nebula (ra-

kovica), katero ima astronomija za vroč plin, vse kar je ostalo od silovite eksplozije neke zvezde pred devet sto leti. Zvezdno eksplozijo imenujejo astronomi supernova in le tri pomni človeška pisana zgodovina v presledku 900 let.

Nekatere radijske zvezde so torej umirajoči ostanki neke supernove. Toda to ni vse. Poleti 1952 se je radioastronomom posrečilo izmeriti dve najmočnejši radijski zvezdi, mountpa-

lomarski astronomi pa so na tem mestu odkrili oblake plina, za katere menijo, da so zarodek novih zvezd. Če je tako, potem radijske zvezde predstavljajo smrt in rojstvo daljnih vseмирskih teles.

Radijskim astronomom je uspelo dobiti radijske signale od meglenic daleč proč od naše lastne Galaksije, od meglenic, ki so pravzaprav tudi Galaksije s svojim milijardami zvezd, podobne Rimski cesti, v kateri je naš sončni sistem drobno zrnce.

NOVE APARATURE

Z novo opazovalno metodo se posebno na veliko bavijo Angleži, ki so izdelali že celo vrsto sprejemnih aparatov. V Avstraliji uporabljajo predvsem radijske teleskope z več manjšimi antenami, povezanimi v neke vrste baterije. S tako serijo anten je menda mogoče omejiti žarišče radijskega valovanja veliko bolj kakor z uporabo ene same večje antene. Vendar še vseeno pričakujejo največ od ogromnega radijskega teleskopa, ki so ga sklenili zgraditi na samem angleškem otoku pri Jodrell Banku. Njegova mrežasta antena skledičaste oblike tvori nekako vboklo »zrcalo« s premerom 76 metrov. Vsa aparatura bo tehtala 1300 ton. Z njo bo mogoče opazovanje v vseh smereh, ker se bo gibala po tračnicah premera 100 m. Prepričani so, da bodo s tem velikim teleskopom dosegli več novih odkritij, pomembnih za razvoj nove radijske astronomije.

ČEDALJE MANJ LETEČIH KROŽNIKOV

Kakor poroča United Press je nek pripadnik ameriškega letalstva izrazil mnenje, da je število o »letečih krožnikih« letos padlo v primeri z letom 1952. Do 1. junija letos je bilo prijavljenih le 87 primerov. Vsekakor pa moramo računati na to, da je glavna sezona »letečih krožnikov« v mesecih julij in avgust, ki se »presenetljivo« ujema z dobo najpogostejšega padanja meteorjev. Leta 1952 so prijavi ameriškega letalstva 1700 primerov, leta 1953 samo 429. 90% primerov so letalski strokovnjaki popolnoma pojasnili (baloni, kosi papirja v vetru in celo nedolžni planet Venera), le 10% je ostalo zaradi nejasnega opisa »neidentificiranih«.

Zdi se, da je vse manj lahkonavežev, ki bi verjeli v »neznane leteče predmete«, prav zaradi temeljitejših znanstvenih preiskave in boljšega obveščanja javnosti.

SLADKOR ZAVIRA RAST BAKTERIJ

Danes, v času antibiotičnih snovi, je posebno vredno omeniti, da zavirajo ali ustavljajo rast bakterij poleg antibiotikov (penicilin, streptomycin, aureomicin) tudi različne vrste sladkorja (saharidov). Pri poskusih na gnojnih in črevesnih bakterijah so opazovali na bakterijskem gojišču počasnejšo rast po dodatku majhnih koncentracij sladkorne raztopine. Najboljši je v ta namen grozdni sladkor, ki deluje močno bakteriocidno. To odkritje sedaj omogoča bojevanje z bakterijami, odpornimi proti antibiotikom.

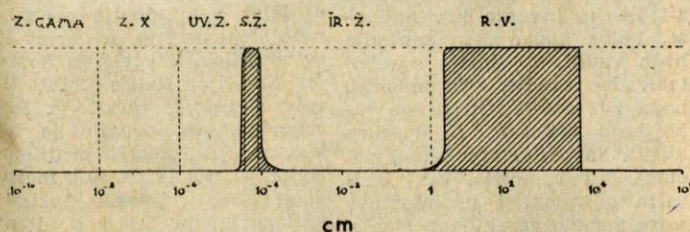
RADIJSKI VODNIKI V MUZEJU

Vsak obiskovalec Ameriškega prirodoslovnega muzeja mesta New Yorka si pri upravi lahko izposodi majhen radijski sprejemnik s slušalkami, ki ga potem vodi po razstavi. V posebnem prostoru oddaja 5 oddajnikov z gramofonskih plošč kratek opis razstavljenih predmetov petim muzejskim dvoranam, opremljenim z mrežnimi antenami. Obiskovalec nosi sprejemnik, težak pol kilograma, preko ramen in ko hodi po muzejskih prostorih, izbere po želji določeno oddajo - razlago razstavljenega materiala.

Menijo, da je Ameriški muzej edina tovrstna ustanova na svetu z uporabo radijskih vodnikov.

KAJ PREPREČUJE KALITEV KROMPIRJA

Po novejših raziskovanjih nastaja med vkladiščenim krompirjem kot produkt presnavljanja dve vrsti plinastih, rast zavirajočih snovi: neki neznani plini in ogljikovodik etilen s sorodnimi spojinami. Da krompir čim dlje ne bo kalil, mora ostati v shrambi čimveč omenjenih produktov dihanja (krompirja ne smemo preveč premetavati!). Zeo dobro se obnese direktno dovajanje plina etilena v skladišče. Tudi zrela jabolka, ki vsebujejo etilen, imajo podoben zavirni učinek na kalitev krompirja.

1. Celotni elektromagnetni spekter s posameznimi deli: ž. g. = žarki gama, ž. x. = žarki X, uv. ž. = ultravijolični žarki, s. z. = svetlobni žarki, ir. z. = infrardeči žarki, r. v. = radijski valovi. Črtani del spektra predstavlja propustnost, beli del nepropustnost atmosfere za določeno vrsto elektromagnetnega valovanja. Iz diagrama je razvidno, da propušta zemeljsko ozračje le vidne svetlobne žarke z majhnim delom ultravijoličastih in infrardečih (toplotnih) ter radijske valove do valovne dolžine 20 metrov.

nomi na materi Zemlji morali videti, oziroma bolje - slišati.

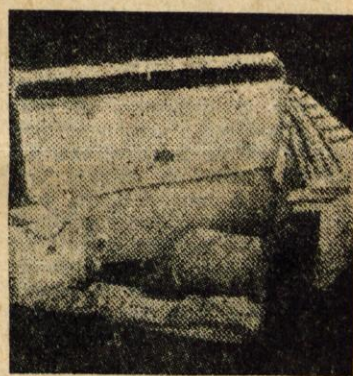
SIGNALI IZ VSEMIRJA

Prvi je prejel iz vsemirja do tedaj neznane radijske signale pred dvaindvajsetimi leti ameriški inženir Karl Jansky. Seveda izraz »signale« ne pomeni razumnega sporočila, kakor so si nekateri senzacija željni časnikarji domišljali, temveč je to le večja ali manjša mešanica radijskih valov, ki povzročajo v sprejemniku rahel, piskajoč šum. Sledeč opazovanjem Janskega, je pričel nek drug ameriški inženir Grote Reber problem kozmičnih radijskih valov temeljito raziskovati in je v ta namen zgradil radijsko sprejemno postajo s posebno

iz vsemirja. Z drugimi besedami, radijski astronomi so potrebovali radijski teleskop. Zato je primerna tudi znana radarska aparatura, s katero pošiljajo radijske valove kratkih valovnih dolžin na Luno ali meteorje in jih po odboju spet registrirajo. Radarskemu teleskopu so dodali nekoliko drugačen aparat za analizo valovnih dolžin prejetih vseмирskih signalov in nastal je tako imenovani radijski spektroskop.

Z radioteleskopom, radiospektroskopom in radarsko tehniko raziskuje novi radijski astronom celotno vseмирje: meglenice, zvezde, Sonce, Luno, planete in meteorje.

Ženski kotiček

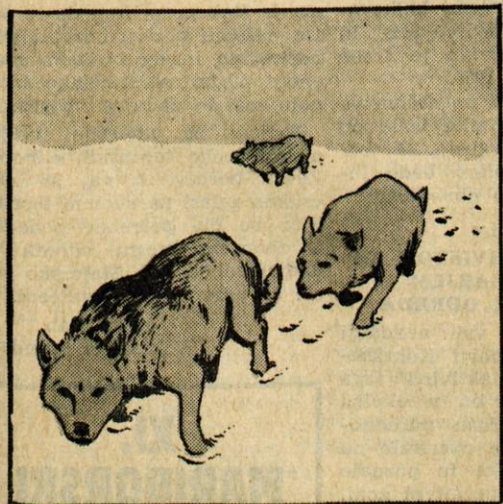

Moderna torbica iz belega platna in bambusovim ročajem nam poleti vedno prav pride. Iz istega materiala lahko napravimo denarnico, cigaretno dozo, pas in še kako drugo malenkost

Prikupen model poletne obleke iz vzorčastega blaga

SEPAVEC • zgodba o volku

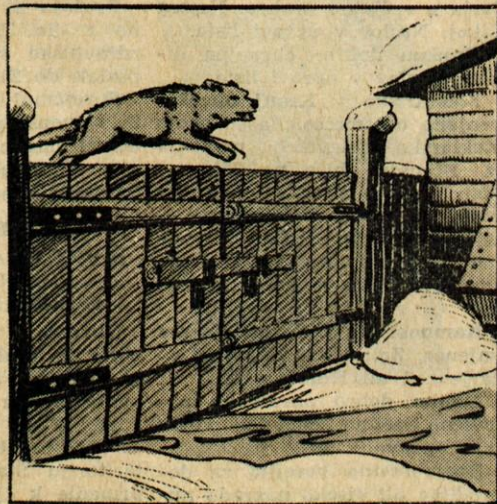
PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

45

Sepavec se je kaj kmalu znašel v novem življenju. Decembra meseca se je slučajno priključil volčjemu paru, ko je le-ta zasledoval govejo čredo.

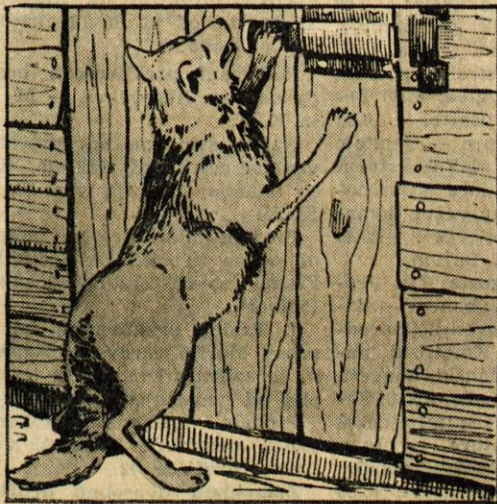
Vsi trije krvoloki so bili mladi in nerazsodni. Čakali so, da bi omagalo tele ali pa krava. Po tridnevnem brezuspešnem zasledovanju so zapustili sled za čredo. Sepavec je tako vzeval. Bil je največji, najpametnejši in najživahnejši od trojice. Druga dva sta ga priznala za vodnika.

46

Snežilo je in vreme je bilo iz dneva v dan bolj hladno. Hrana je bila pičla in nikakor ni več zadoščala. Neke noči je vodil Sepavec svoja dva tovariša iz pokrajine prepado v majhno naselbino ob reki. Spremljevalca sta se bala ljudi in jih sovražila.

Na farmi je vladal mir. Zaradi previdnosti je Sepavec poiskal senco visokih dreves in se ustavil. Tam sta tudi njegova tovariša nenadoma obstala. - S kratkim zaletom je nato Sepavec preskočil vhodna vrata ograde.

47

Znašel se je pred vrati svinjaka... Stal je na zadnjih nogah, s prednjimi pa praskal po njih ter strastno vdihaval soparico, ki je prihajala iz notranjosti.

In glej - vrata so se nepričakovano odprla. Hreščanje zarjavelega železa je prebudilo prašiče. Na vso moč so zakrllili, kar je Sepavca tako raztogotilo, da je najbližjemu kričau pregrizel vrat, nato premeril ogrado ter jo spretno preskočil.

48

Medtem so gospodar in njegovi delavci preiskali svinjak. Našli so volčje sledove ter v mesečini spoznali Sepavčovo pohabljenno nogo. Zgodba o šapi jim je bila približno znana.

»Kaj naj ukrenemo?« je vprašal gospodar ter pristavil: »Zasledovali jih bomo in pokončili.«

Nekaj minut kasneje sta se dva jezdeca na iskrih konjih v divjem diru podila za roparji. Molče sta jim sledila dve vneta hrta...

V zgornji bohinjki dolini sta dve strelski družini in sicer SD »Sodja Anton« Srednja vas in »Savica« v Stari Fužini. De-la v teh družinah zadnje čase ni bilo opaziti. Vzrok temu je, da ni bilo dobrih organizator-jev in pa pomanjkanje ustreznih pušk in nabojev. »Savica« pa se je znašla. Nabavili so naboje, puške pa so si časno izposodili. Preteklo nedeljo so že priredili društveno »tekmovanje, v katerem so sodelovali večinoma mladinci. Doseženi uspehi so kar zadovoljivi. Najbolj so se izkazali Anton Zupanc, Janko Zalokar, Franc Znidar, Janez Znidar ter Alojz Zalokar, vsi iz Stare Fužine.

Upamo, da se bo delo te strelske družine v prihodnosti še bolj razgibalo. »Savica« pa naj bo za vzgled tudi SD »Sodja Anton«, ki doslej žal še ni dosti pokazala.

Prometna nesreča na Posavcu

Dne 9. avgusta 1954 se je pripetila prometna nesreča na klanecu pred vasjo Posavec. Iz Kranja proti Jesenicam je vozil tovorni avto FEDERAL, last Slovenija ceste Ljubljana, na katerem je bil težak buldožer. Ker je bil tovor težak, je vozil zelo počasi. Pred vrhom klanca pa je menjal brzino in se pri tem za trenutek ustavil na sredi ceste. Za njim je vozil osebni avto tovarne »Peko«. Cesta na tem mestu je nepregledna, ker pa je vozil s precejšnjo brzino, šofer ni mogel več zaustaviti avtomobila. Tako se je zaletel v zadnji del tovornega avtomobila. Po ocenitvah komisije je na osebnem avtomobilu cca 100.000 din škode.

S sodišča

Zasluzena kazen

Ze v predzadnji številki našega lista smo opisali malomarnost in nepravilno poslovanje blagajničarke podjetja »Kurivo«, ki si je postopoma od lanskega septembra do letošnjega junija pridržala okoli 200 tisoč dinarjev.

Te dni je bila obtožena A. T. tudi pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani obsojena na štiri leta strogega zapora.

Verjetno bo ta primer prav dobro opozorilo vsem tistim, ki bi se radi na podobne načine okoriščali s splošno družbeno imovino.

100 uspehov na 1 oglas

v našem tedniku

Kratke iz Kamnika

Na novem mostu čez Nevljico so postavili štiri visoke in lepo oblikovane betonske stebre s svetilkami. Most bo dobil še ograjo. Ko bo uravnan še desni breg Nevljice okrog mosta, bo začetek široke ceste proti Mekinjam res v okras mestu.

Pretekli teden je bila prodajalec na trgu prvič na razpolago nova nadkrita tržnica. Zgrajena je ob strugi Bistrice, tako da s tem mestni park za veselice in prireditve ni prav nič prikrajšan s prostorom, prirediteljem pa ne bo treba postavljati posebnih stojnic. Tržnica je 40 metrov dolga, prostori pa so praktično razdeljeni. Meščani so sprejeli novost na trgu z vidnim zadovoljstvom, prodajalci pa so kar tekmovali za prostore. Zdaj bo trgovanje omogočeno tudi v slabem vremenu.

Zaradi gospodarske razstave, ki bo proti koncu meseca v prostorih kamniške gimnazije, bodo popravni izpiti na gimnaziji že 25. avgusta. Izpiti bodo

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte ob 5.35, 6., 7., 13., 17., 19. in 22. uri.

V nedeljo 15. avgusta: 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro, 9.00 Otroška predstava, 12.00 Pogovor s poslušalci, 12.30 Pol ure za našo vas, 13.30 Zeleli ste — poslušajte! 15.45 Po naši lepi deželi — Vasja Ocvirk: Po poteh roške ofenzive, 18.00 Radijska igra — I. Miller: Smrt trgovskega potnika, 20.00 Francoski šanson, 20.30 Sportna poročila, 20.40 Pester spored opernih melodij, 22.40 Filmske melodije.

V ponedeljek 16. avgusta: 7.05 E. Grleg: Lirična suita, 7.30 Za gospodinje, 8.10 Lahek spored izjava Mariborski ansambel, 8.30 Za pionirje, 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Zorka Prelovca, 12.20 Kmetijski nasveti, 14.30 Novi filmi, 14.40 Narodne pesmi poje Slovenski oktet, 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Borislav Stankovič: Stanoja, 16.15 Promenadni koncert, 18.00 Nasveti za dom, 20.00 Opera in lahka glasba, 20.30 Radijska univerza — dr. Vital Manohin: Ali vplivajo atomske eksplozije na vreme.

V torek 17. avgusta: 7.00 Pregled tiska, 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.00 20 minut v Veselimi godci, 12.20 Kmetijski nasveti, 12.30 Opoldanski koncert, 14.30 Iz znanosti in tehnike, 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Zdenko Štambuk: V etipskih džunglah, 16.15 Promenadni koncert, 18.00 Sportni tednik, 20.00 Pol ure domače pesmi, 20.30 Tedenski notranje-politični pregled, 22.20 Plesna in zabavna glasba.

Šah

Organizirani radovljiški šahisti so v letošnjem juliju kar uspešno odigrali tri prijateljske medklubske moštvene dvojboje. Srečanje s SD Tržičem so odločili v svojo korist z rezultatom 6:2; z enakim rezultatom so odpravili tudi SD Bled, proti SD Lescam pa jim je šlo malce tesneje, saj so zmagali le s 5:3, čeprav sta dva prejšnja dvojboja končala za Leščane dosti bolj porazno, 7:1 in 7 1/2:2 1/2.

Poleg tega so radovljiški šahisti v zvezi s proslavljanjem občinskega praznika Radovljice povabili medse mednarodnega mojstra Stojana Puca, ki je proti osemindvajsetim odigral simultano z rezultatom: 20 dobljenih, 1 izgubljena partija ter sedem remijev. Dobil je Anton Wagner, remizirali pa so: Zorman, Galof, Simčič, Kaše, Malej, Stefanovičeva in Marozova (zadnja trojica iz SD Lesce).

Pravkar je v teku turnir za pridobitev III. kategorije. Udeležujejo se ga četrtkategornik SD Radovljice in SD Lesce. V najboljšem primeru bo dal ta turnir štiri nove kvalifikacije.

Športniki na odmor

Zveza športov Slovenije je ena prvih družbenih organizacij, ki odvarja svoje letovišče iz sredstev, ki jih je prejela od Izvršnega sveta LRS za povečanje števila letoviščarjev. Tako bodo lahko športni delavci, športniki in njih svojci poceni preživeli svoj letni odmor pod šotori ob morju pri Rovinju, saj bo celodnevna oskrba znašala le 240 do 260 din. Prijave sprejema Zveza športov Slovenije, Ljubljana, Likozarjeva ul. 12, telefon 31-385.

Letovišče je odprto od 3. avgusta naprej.

Boks - namesto nogometa v Tržiču

Tržič je proslavljaj občinski praznik. Program je bil izpopolnjen tudi z raznimi športnimi prireditvami.

NK Ljubelj je povabil nogometaše SD Prešerna iz Radovljice, da se 5. avgusta udeležijo tekem za pokal občine Tržič. »Prešeren« se je temu vabilu odzval. Moštvi sta bili precej izenačeni in tekma je bila lepa in borbena. Nekako 10 minut pred koncem tekme, ko so gostje vodili z 2:1, je bil izvršen prekršek nad vratarjem gostujočega društva ter je sodnik po-

polnoma pravilno prisodil kazenski strel zoper domače moštvo. Vratar gostov pa se ni mogel zdržati in je vrnil udarec enemu domačih igralcev, kar je vsekakor bilo zelo nesportno. Takrat pa je privihal na igrišče tehnični vodja NK Ljubelja tov. Šter ter fizično napadel vratarja gostujočega moštva. Ze itak vročekrvna publika je bila navdušena nad tem podvigom in je takoj tudi ona vdrila na igrišče. Eden izmed gledalcev — Ivan Manfreda, pa je tudi fizično napa-

del vratarja, ga s pestjo tako udaril po desnem očesu, da so vratarja nezavestnega odnesli z igrišča.

Zaslugo, da ni prišlo do splošnega pretepa je treba pripisati predvsem moštvu SD Prešerna, ker je kljub življenjski nevarnosti ohranilo mirno kri. Tudi sodnik je pravilno presodil, ko je z igro nadaljeval.

Precejšnjo krivdo za ta napad nosi NK Ljubelj v Tržiču. Za tekmo namreč niso postavili stranskih sodnikov niti določili društvenih rediteljev. Druga napaka je bila v tem, da je bilo veliko gledalcev za vrati gostujočega moštva, kar je precej oviralo vratarja.

Kakšen bo epilog tega »srečanja«, sedaj še ni znano. Manfreda se bo moral zagovarjati pred sodiščem zaradi lahke telesne poškodbe in sodišče bo že našlo ustrezno kazen, da mu bo ohladilo prevroč kri. O dogodku pa bo vsekakor moral razpravljati tudi odbor Nogometne podzveze v Kranju in upamo, da bo presodil tako, da bo v opomin tudi ostalim društvom, ker takih izpadov ne želimo več videti na naših nogometnih igriščih!

Z republiškega prvenstva v waterpolu

V nedeljo so na Bledu najboljši waterpolisti Slovenije zaključili tekmovalne za naslov republiškega prvaka v waterpolu. Zmagala je proti pričakanju ekipa Ljubljane. Tekme so bile izredno lepe in razburljive. Posebno napeta je bila tekma med Ljubljano in Ilirijo, ki je odločala o letošnjem slovenskem prvaku. Tudi kranjska Mladost je pokazala, da je od lanskega prvenstva močno napredovala. Ravno tako igra ekipa Bleda veliko bolje kakor preteklo sezono.

Kranjčani so v tekmi z Ljubljano pokazali, da bi lahko zmagali, če bi nadaljevali v drugem polčasu z istim tempom kakor v prvem. Prvi polčas so odločili z 2:1 v svojo korist.

Zadnje tri ekipe Celje, Partizan (Sobota) in Rudar niso mogle kljubovati boljšim.

Vrstni red posameznih ekip je naslednji: 1. Ljubljana, 2. Ilirija, 3. Branik, 4. Mladost, 5.

Bled, 6. Celje, 7. Partizan (Sobota) in 8. Rudar.

Organizacija tekmovalja je bila odlična in bi lahko bila vzgled vsem prirediteljem tovrstnih tekmovalj.

Taborjenje na Bledu

V ponedeljek je pričela taboriti v Zaki ob Blejskem jezeru 80-članska skupina pionirjev, mladincev in članov »Partizana« Jesenice. Tabor imajo krasno urejen in bodo izkoristili 3-tedensko bivanje kar najlepše. Poleg kopanja in sončenja bodo vadili, saj imajo s seboj telovadno orodje. Organizirali bodo več tečajev in se na taborjenju telesno in duševno utrdili za prihodno sezono, ki obeta biti še boljša. Vsi, predvsem pa pionirji in mladinci, so se nemalo veselili taborjenja, ki jim ga je omogočilo društvo. Taka skrb uprave za vzgojo članov je vsekakor hvalevredna.

Dirke so uspele

Kakor vsako leto, je bilo tudi letos na Ljubelju organizirano tekmovalje mo vrjev in avtomobilov. Z udeležbo Avstrije, Nemčije, Italije, STT, Hrvatske, Srbije, Bosne in Hercegovine in Slovenije je bilo tekmovalje dokaj kvalitetno. Najboljši čas je na 500 m metrov dolgi progi dosegel Avstrijec Weingartmann 5:28.6 pred našim tekmovalcem Barbaričem 5:33.0.

Ljubeljska dirka bo odslej vsako prvo nedeljo v avgustu.

Kino spoređi

Kino »Storžič«, Kranj: 12. do 15. avgusta angleški film »Odpeljan«. Matineja 15. avgusta ob 10. uri »Deca Evrope«. 16. do 18. avgusta švicarski film »Deca Evrope«. 19. do 22. avgusta fr. film »Vrag v telesu«. Predstave dnevno ob 16., 18. in 20. uri.

Letni kino »Partizan«: 12. do 15. avgusta švicarski film »Deca Evrope«. 16. do 18. avgusta francoski film »Vrag v telesu«. 19. ameriški film »Titanik«. — Predstave dnevno ob 20. uri. — Za šrambo koles preskrbljeno.

Kino »Svoboda«, Strazišče: 14. do 15. avgusta švicarski film »Deca Evrope«. Predstave v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri. 17. in 18. avgusta francoski film »Vrag v telesu«. Predstava ob 19. uri.

Kino »Krvavec«, Cerklje: 14. in 15. avgusta ameriški film »Fant

s trobent«. Predstave ob sobotah ob 20.30 uri, ob nedeljah ob 17. in 20. uri.

Kino »Radio«, Jesenice: 15. do 17. avgusta ameriški barvni film »Dvoboj pri srebrnem potoku«. 18. do 21. angleški film »V senci sovražstva«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. — Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: 15. do 17. avgusta angl. film »V senci sovražstva«. 18. do 21. avgusta ameriški barvni film »Dvoboj pri srebrnem potoku«. Predstave v torek, sredo in petek ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

OBJAVE- OGLASI

MALI OGLASI

Dipl. dentist Ivo Bajželj — Strazišče 109 — zopet redno ordinira.

J. Hribernik Ivan bo od 16. avgusta ordiniral na Kalvariji 21 dnevno od 16. do 18. ure razen ob sobotah.

Podpisani preklicujeva besede napram Regovčevi. — M. G. in K. T.

Naša sem moško zapestno uro na cesti pod Naklem. Košir Marija, Ziganja vas 30, p. Križe.

Prodaj mlatilnico na motorni pogon in čistilnik (pajkelj). Franc Čebavs, Ljubno 12, pošta Podnart.

J. Prelog preklicujem izjave zoper Marijo Štravs v Kranju in se zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnega postopka.

Prodaj rabljene avtogume 600/16, pripravne za gumi voz. Anže, Strazišče 42.

Zamenjam dvosobno družinsko stanovanje s pritliklinami v Kamniku za približno enako po možnosti v Kranju. — Naslov v Kranju v upravi lista.

Enostanovanjsko hišo ali stanovanje v Strazišču zamenjam za enako v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista.

Podpisani Alojz Jan, Zelezarna Jesenice, preklicujem vse neresnične besede o tovarišu Alojzu Slamniku, vratarju Zelezarne Jesenice in se mu zahva-

ljudem, da je odstopil od tožbe. Zaradi selitve ugodno prodam razno pohištvo. — Kranj, Novi dom 86.

Sprejemem dobrega, poštenega, samostojnega elektromonterja z večletno prakso. Nastop takoj. Naslov v upravi lista.

Prodaj dobro ohranjen divan. Naslov v upravi lista.

Steklarstvo — Kranj obveščajo cenjene odjemalce, da je svojo steklarsko delavnico preselilo iz Hlebševje hiše na Titovem trgu v nove prostore Koroška cesta 19 (bivša patronarna) — telefon št. 259. Podjetje sprejme v službo takoj dva steklarska pomočnika in enega vajenca.

Kamnoseštvo — Kranj, Iščevo vajenca. Zglasiti se Kranj, Tavčarjeva 1 ali Koroška 39.

Kupim dobro ohranjeno polovično violino. Ponudbe poslati v upravo lista.

Brezobrestno posojilo za dograditev ali visoko nagrado nudim, kdor mi preskrbi stanovanje v Kranju ali okolici za tričlansko odraslo družino. Ponudbe pod »Vselitev 1954«.

OBJAVA

Industr. gumarska šola »Savca« v Kranju sprejme v šolskem letu 1954-55 30 učencev (moških).

Pogoji: dovršenih 15 let starosti in telesna odpornost. U-

čenci morajo imeti z uspehom dovršeni 2 gimnaziji. Šola traja 3 leta z zaključnim praktičnim in teoretičnim izpitom kvalificiranega gumarja. Stanovanje in hrana v domu šole.

Prošnjo za sprejem, kolkovanje z din 30, življenjepis in zdravniško spričevalo je treba poslati do 20. 8. 1954.

Sprejemni izpiti iz računstva in slovenskega jezika bodo ob koncu meseca avgusta. O točnem datumu izpitov bodo zainteresenti pisмено obveščeni.

Poziv

BORCEM, AKTIVISTOM IN FUNKCIONARJEM KOKRŠKEGA ODREDA

Obveščajo se vsi nekdanji borci in funkcionarji Kokrškega odreda ter aktivisti tega področja, da se bo v okviru enot, ki so v času narodnoosvobodilne borbe operirale na teritoriju Stajerske in pozneje pripadle k IV. operativni zoni, formalni tudi Kokrški odred.

Na proslavo »Stajerska v borbi« bomo odšli v popolni takratni borbeni formaciji z vsemi bataljonskimi in drugimi štabi na čelu. V ta namen je že formiran, z vsemi vodilnimi tovariši, nekdanji štab odreda. Tovariši borci, aktivisti, komandirji in komandanti bataljonov! Ob spominih na naše najtežje borbe v Lomu, Kovorju, Trsteniku in Begunjah, vas

pozivamo, da se še enkrat enotno kot tedaj, zberemo v formacijo nekdanjega Kokrškega odreda in skupno odidemo na Ostrožno. Računajmo na vas kot v času narodnoosvobodilne vojne, je štab prepričan, da se bo naše našemu pozivu odzvali polnoštevilno in da bo tako naša enota odšla na Stajersko izpopolnjena do zadnjega borca.

Prijave za udeležbo sprejemamo preko terenskih odborov Zveze borcev in naj se zato vsakdo zglati na svojem terenu, kjer bo dal potrebne podatke. O zbornem mestu odreda in dnevu odhoda na Stajersko boste še pravočasno obveščeni.

Bivši štab

Kokrškega odreda

XI. MARIBORSKI TEDEN

od 7. do 15. avgusta 1954

VELIKA GOSPODARSKA RAZSTAVA KULTURNA IN SPORTNA REVUJA 25% POPUSTA NA ZELEZNICI!